

HEDEF

CİNSEL HİZMET SATIN ALANLAR.

İSVEÇ ÖRNEĞİ: FUHUŞU VE CİNSEL AMAÇLI İNSAN
TİCARETİNİ BAŞLADIĞI YERDE DURDURMAK.

Komşun, hatta en iyi dostun olabilir. Belki de iş arkadaşın ya da geçen hafta bir partide konuştuğun birisi. Normal bir hayat yaşar gibi görünmekte -evli, çocukları ve iyi bir işi var-. Başka bir deyişle, sıradan bir adamdır o. Ancak cinsel hizmet satın almakta ve böylece cinsel istismar, fuhuş ve insan ticaretini desteklemektedir. Ve İsveç yasalarına göre suçludur.

İsveç yasaları, seks satın alanların istismar ettikleri genç kızları ve kadınları değil, onların kendilerini hedef almıştır. Niçin? Yasanın ardındaki düşünce, cinsel hizmet talebinin, fuhuş ve cinsel amaçlı insan ticaretini ayakta tuttuğudur. Soruna bu biçimde yaklaşım, genellikle "İsveç örneği" olarak tanımlanmaktadır.

İÇİNDEKİLER:

S. 3	ZAMANIMIZIN KÖLE TİCARETİ
5	YASAL MEVZUAT
13	YASALARIN UYGULANMASI
31	MAĞDURLAR
41	ULUSLAR ARASI İŞBİRLİĞİ
49	BİR ULUSAL EYLEM PLÂNI

Kajsa Claude, serbest yazar ve pr-danışmanıdır ve Johannesburg'da yaşamaktadır. Uzun yıllardır insan haklarıyla ilgili sorunlarla ilgilenmektedir. Çalışmaları arasında Güney Afrika'da barış gözlemciliği ve İsveç ActionAid'de basın sekreterliği vardır. Claude ayrıca, aile içi şiddete karşı çalışan İsveç örgütü "Vurmaya Hazır"ın (Unbeatable) kurucularındandır.

© 2010 Kajsa Claude ve İsveç Enstitüsü
Bu metindeki görüşlerden yalnızca yazarı sorumludur.
Çeviri: Türhan Kayaoğlu
Grafik dizayn: Mats Hedman

Foto: Nicho Södling/Johnér (ön kapak-1), Lena Granefelt/Johnér (ön kapak-2), Stellan Herner/Folio (ön kapak içi-1), Mikael Bertmar/Nordic Photos (ön kapak içi-2), Elliot Elliot/Johnér (s. 23), Peter Carlsson/Etsabild (s. 24), Doris Beling/Folio (s. 25), Kentaroo Tryma/Johnér (s. 26), Roine Magnusson/Naturbild (s. 27), Carl Dahlstedt/Folio (s. 28), Mikael Svensson/Naturbild (s. 29), Theresia Viska/Nordic Photos (s. 30), Pawel Flato (s. 51), Roine Magnusson/Johnér (arka kapak-1), Petra Bindel/Folio (arka kapak-2), Måns Berg/Folio (arka kapak içi-1), Maria Söderberg (diğer fotoğraflar).
İsveç'te Intellecta Infolog'da basılmıştır, Solna 2010
ISBN 978-91-520-0995-6

İsveç Enstitüsü (SI) bir kamu kuruluşudur ve İsveç'e dünyada ilgi ve güven duyulması için çalışır. SI, stratejik iletişimle ve kültür, eğitim, bilim ve iş alanlarındaki alışverişle, diğer ülkelerle işbirliği ve uzun erimli ilişkiler kurmayı hedefler.

Sweden.se, İsveç'in resmi web sayfasıdır ve SI tarafından yönetilip geliştirilir. Bu site, ziyaretçilerini değişik dillerde günümüzün İsveç'iyle ilgili bilgileri okumaya ve İsveç'i yaşamaya davet eder.

Sweden Bookshop, yaklaşık 50 dilde İsveç'i anlatan ve İsveç edebiyatını yansıtan çok çeşitli kitaba sahiptir. Bu kitapçı dükkanını, Stockholm'un merkezindeki Slottsbacken 10 adresinde ve www.swedenbookshop.com'da bulmak mümkündür. SI'nin bu yayınıyla ilgili bir görüşünüz varsa lütfen bizimle temas kurun: books@si.se.

ZAMANIMI- ZIN KÖLE TİCARETİ

Hâlihazırda özellikle kadınların ve çocukların cinsel amaçlı olarak kullanıldığı dünya çapında aşağılayıcı ve iğrenç bir insan ticareti sürmektedir. Geçmiş zamanların köle ticaretiyle kıyaslanabilecek tiksinti verici bir faaliyettir bu. İnsan ticareti, toplumda en çok en güçsüz durumda olanları vuran çok yönlü suç faaliyetlerinin bir parçasıdır.

İnsanların bir ticari mal gibi satılıp sömürülmesi kabul edilemez. Bu ticareti önlemek için elimizdeki bütün araçları ve ortak gücümüzü kullanarak hem ülke içinde hem de uluslar arası bağlamda çalışmalıyız.

Kadınlar ve çocuklarla yapılan seks ticareti İsveç'te de sürmektedir. Bu metin, İsveç'in fuhuş ve cinsel amaçlı insan ticaretiyle mücadele konusunda ne yaptığını anlatmaktadır. İsveç Enstitüsü'nün görevlendirmesiyle, İsveç yasal mevzuatının pratikte nasıl uygulandığını ve ayrıca mağdurları koruma ve onlara destek verme konusunda ne yapıldığını göstermek üzere bu alandaki birçok ilgili kişiyle söyleşi yapılmıştır. Metinde İsveç'in insan ticaretiyle mücadelede uluslar arası işbirliği için yaptıkları da özet olarak anlatılmaktadır.

1999'dan bu yana cinsel hizmetler satın almayı yasaklayan bir yasamız bulunmaktadır. Bu yasanın ardındaki düşünce, cinsel hizmet talebinin -her şeyden önce erkeklerden gelen- fuhuş ve cinsel amaçlı insan ticaretini ayakta tuttuğudur. Yasa çıkmadan önce kapsamlı olarak tartışılmışsa da ve dünyanın birçok yerinde hâlâ sorgulanıyor olsa bile, İsveç halkından büyük destek almıştır.

Fuhuş ve cinsel amaçlı insan ticaretine karşı seks satın alanlara odaklanmak ve cinsel hizmetlere olan talebi etkisiz kılmak yoluyla yürütülen mücadeleye, bazen “İsveç örneği” denilmektedir.

YASAL MEVZUAT

FUHUŞ VE İNSAN TİCARETİYLE MÜCADELENİN TEMELİ

Birleşmiş Milletler'in uyuşturucu ve suçla mücadele organı (UNODC), 2008'deki insan ticaretiyle ilgili küresel raporunda, dünyada her yıl milyonlarca insanın insan ticareti kurbanı olduğunu belirtmektedir. Bu ticaretin yaklaşık %79'u cinsel amaçlı insan ticareti ve yaklaşık %18'i zorla çalıştırmayı amaçlayan insan ticaretidir. Geri kalan %3'lük insan ticareti ise organ ticareti, zorla evlendirme, vb. gibi diğer biçimlerdeki insan ticaretiyle ilgilidir.

UNODC'un raporu, cinsel amaçlı insan ticaretinin, organize suçlar için en hızla büyüyen gelir kaynağı olduğuna da işaret etmektedir. İnsan ticaretinin yıllık cirosunun 7 milyar ABD doları olduğu tahmin edilmektedir ve hem UNODC hem de Europol'e (Avrupa Polis Bürosu- ç.n) göre silâh ve uyuşturucudan sonra dünyadaki üçüncü büyük kârlılık sağlayan illegal faaliyettir.

Bu ticaret her şeyden önce kadınları ve kız çocuklarını mağdur etmektedir, ancak erkek çocukların ve erkeklerin kullanıldığı da görülmektedir. Yalnızca Avrupa'da her yıl yaklaşık 500.000 kadın insan ticaretinde kullanılmaktadır. Kadınlar, uyuşturucu ve silâhtan farklı olarak, aynı satıcı tarafından birçok kez kullanılıp birçok alıcıya satılmakta ve insan tacirlerine büyük kârlar sağlayabilmektedir.

Cinsel amaçlı insan ticaretinden (bundan böyle yalnızca insan ticareti, denilecektir) para kazanmanın mümkün olması için, cinsel hizmet satın almak üzere ödeme yapan insanların -pratikte erkeklerin- olması gerekir.

İsveç'in seks satın almayı yasaklayan yasası dünyada ilk

İsveç 1999'da cinsel hizmetleri satın almayı yasaklayan bir yasa çıkardı. O zaman kendi alanında dünyadaki ilk yasaydı bu. 1999'dan bu yana Norveç ve İzlanda'da da İsveç'tekine benzer seks satın almayı yasaklayan yasalar var. Bu yasal düzenleme, cinsiyet ayrımı yapmaz, başka bir deyişle hem alıcı hem de

satıcı erkek ya da kadın olabilir ancak uygulamada cinsel açıdan istismar edilen kadın ve çocuklara yönelik talebi hedef alır. Bir başka deyişle yasa, seks satın alanı -ki bu genelde hep erkektir- suçlu saymaktadır. Buna karşılık cinsel hizmet satana ceza verilmez. Seks satın alan ve satan konusundaki bu yaklaşım, “İsveç Örneği”nin temelini oluşturmaktadır.

Seks satın almayı yasaklayan yasa, İsveç’in fuhuşla olduğu gibi insan ticaretiyle de mücadele stratejisinin önemli bir parçasıdır. İsveç yaklaşımına göre, fuhuşla insan ticaretini birleştiren şey, seks satın alanların, kendi paralarıyla organize suçu desteklemeleridir. İnsan ticaretini mümkün ve kârlı kılanlar, seks satın alan kişilerdir.

İsveç’te seks atın almayı yasaklayan yasa 1999’da yürürlüğe girdiğinde üzerinde çok tartışıldı. Çünkü kadın bedenini alınıp satılabilecek bir malmış gibi gören çok eski bir erkek görüşüne meydan okuyor ve bunu yasaca suç sayıyordu. Bu yasa, son on yıllardaki İsveç cinsiyet eşitliği politikasının perspektifiyle bakılmaksızın anlaşılabilir. Bugün var olan yasal mevzuatın temelinde kadın hakları konusunda on yıllarca süren tartışma ve çalışmalar yatmaktadır. Eşitliğin bulunduğu bir toplumda, erkekler kadınları bir ticari mal olarak görmezler.

İsveç’in seks satın almayı yasaklayan yasasının amacı, kısmen insanları bir suç olan seks satın alma fiilinden alıkoymayı sağlamak, kısmen de hiç bir kadının, erkeğin, kız ve oğlan çocuğunun satılık olmadığına ve hiç kimse- nin diğer bir insandan cinsel olarak yararlanma hakkı bulunmadığına ilişkin normlar koymaktır. Bu bir değerler sorunudur. Fuhuş ve insan ticaretinin organize suçların bir parçası olduğunu anlayanların sayısı giderek artmaktadır. Bu yalnızca mağdur durumdaki kadın ve çocukları değil, hepimizi ilgilendiren bir toplumsal sorundur.

Bu metnin hazırlanması sürecinde söyleşi yapılan polis ve memurlar, cinsel amaçlı kadın satan bazı grupların, seks satın almayı yasaklayan yasa yüzünden İsveç’ten uzak durduklarını ifade etmişlerdir. Yasanın erkeklerin seks satın alma davranışında ve seks satın alanların göze batır ölçüde azalmasında olumlu önleyici etkileri olduğuna ilişkin kanıtlar da vardır.

Seks satın almayı yasaklayan yasaya İsveç’te güçlü bir destek verilmektedir. Halkın tam %70’i yasanın yürürlükte kalmasını istemekte ve birçok kişi de ceza maddelerinin güçlendirilmesi gerektiğini düşünmektedir.

Ancak seks satın alan kişiyi yasaca suçlu olarak kabul eden İsveç’in seks satın almayı yasaklayan yasasını, hem yurt dışında hem de İsveç’te eleştirenler de vardır. Bunların arasında, yasanın fahişeleri sokaktan uzaklaşmaya zorladığını, böylece polisin işini zorlaştıracaklarını ve fahişeler için daha tehlikeli bir

durum yaratacağını düşünenler var. Ne var ki, seks satın alanlar, fahişeleri internet kanalıyla bulabiliyorsa polisin de bunu -doğru öncelikler ve yeterli olanaklarla- yapabilmesi gerekir. Kadın ve çocuk ticaretinin büyük bir bölümü artık internet aracılığıyla sürdürülmektedir ve yine internet, insan ticaretini belirlemek ve önlemek üzere yoğun bir şekilde polis tarafından izlenmektedir.

Fuhuşla mücadele ve seks satın alanların sayısını azaltma çalışmalarının önündeki zorluklardan biri, seks satın almayı yasaklayan yasayı çiğneyenlerin göreceli olarak hafif cezalara çarptırılmasıdır. Bu da bu türden suçlarla mücadeleye ayrılan kaynakların miktarını etkilemektedir. Bir teze göre, seks satın almayı yasaklayan yasaya karşı işlenen suçlara verilen cezalar daha ağır olsaydı, toplum seks ticaretiyle mücadeleye daha çok yatırım yapacaktı ve cezanın daha çok caydırıcı bir etkisi de olacaktı. Bugün cinsel hizmet satın almak çoğunlukla yalnızca para cezasıyla sonuçlanmaktadır.

2001'de Yargıtay'ca alınan bir karara göre cinsel hizmet satın alma, 50 günlük maaş tutarında para cezasına çarptırılacaktır. Satış, organize fuhuş olarak gerçekleşmişse ağırlaştırıcı bir durum vardır ve bu durumda para cezasıyla birlikte tecilli ceza verilebilir. İsveç mevzuatı cinsel hizmet satın almaya teşebbüsü de yasaklamaktadır.

Seks satın alanlar kimlerdir?

Suçları Önleme Kurulu'nun (Brå) 2008'deki insan ticareti incelemesinde seks satın alan İsveçlilerin homojen bir grup oluşturmadığı belirtilmektedir. Bunlar ergenlik çağındaki bir gençten 80'indeki yaşlı bir adama kadar çeşitlilik göstermektedirler ama çoğunlukla 30-50 yaş arasındadırlar.

Bütün toplumsal sınıflardan cinsel hizmet satın alanlar bulunmaktadır. Satın alanların işleri ve düzenli bir gelirlerinin olması ve bunların yaklaşık yarısının yüksek okul ve üniversite eğitiminin bulunması hiç de olağan dışı değildir. Neredeyse seks satın alan her iki İsveçliden biri evlidir ya da birisiyle birlikte yaşamaktadır ve bunların yaklaşık %40'ının çocuğu vardır.

Seks satın alanların, örneğin suç mağdurlarının pazarlanmasına katılarak ve aracılık yaparak bu faaliyette daha da aktif bir rol aldıkları görülmektedir. Özellikle dar çevrelerde, satın alanlarla insan ticareti yapanlar arasındaki sınırlar bazı durumlarda belirsiz olabilmektedir.

Ancak seks satın alanlar, cinsel hizmetler karşılığında, örneğin kişisel web sayfası yaparak, para işlerini yürüterek ve kalacak yer sağlayarak, daha geniş çevrelerde de bu faaliyete katılmaktadırlar.

Brå'nun araştırmaları, talebin, seks endüstrisinin plânlama ve düzenlemeye

İsveç-Finlandiya sınırındaki Haparanda gümrük kapısı. Cinsel amaçla kullanılan kadın ve kızlar genellikle Doğu Avrupa'dan gelmektedirler. Çoğu İsveç'e otomobille ya da gemiyle Danimarka, Estonya, Finlandiya, Almanya ve Polonya'dan getiriliyorlar.

ilişkin her boyutunu etkilediğini göstermektedir. Seks satın alanların tercihleri çok önemlidir. En çok karşılaşılan istek “yeni kızlar”dır. Saç rengi ya da etnik köken gibi daha özgül isteklere de rastlanmaktadır. Yaş da önemli olabilmektedir. Talep, yalnızca kimin satışı arz edileceğini değil, bu hizmetle ilgili koşulları da belirler. Örneğin satın alan, kadının giysileriyle ilgili özel istekte bulunabilir ya da korunmasız bir ilişki için daha fazla ücret ödeyebilir ve suç mağdur, bu taleplere uymaya zorlanır.

Norveç ve İzlanda da seks satın alanları suçlu sayıyor

Dünyada birçok ülke, fuhuşu herhangi bir biçimde düzene koyan bir yasal mevzuata sahiptir. İsveç 1999’da seks satın almayı yasaklayan yasayı yürürlüğe koymadan önce bu alanda başlıca iki geçerli yönelim vardı: af eden ve yasaklayan. Fuhuşu kabul eden ülkelere örnek olarak Hollanda ve Almanya gösterilebilir. Bu ülkelerde belirli koşullar altında ve belirli yerlerde hem seks satın almaya hem de seks satmaya izin verilmektedir. İzin veren ve yasaklayan yönelimler arasındaki sınır bölgesinde olan ülkelerin yasaları, üçüncü bir kişinin, fuhuştan yararlanmasını, bir başka deyişle fuhuşa teşviki yasaklamaktadır. Bu yasaklayıcı yönelimin geçerli olduğu ülkelerde fuhuş yapılması şiddetle kınanmakta ve fuhuşla bağlantısı olan satın alıcı ve satıcı gibi fuhuşa teşvik edenler de cezalandırılabilir.

İsveç ve şimdi Norveç ve İzlanda da yalnızca satın alanı suçlu kabul etmek yoluyla, cinsel hizmetlerin alınıp satılmasına yönelik görüşü, temelinden değiştirmişlerdir.

İnsan ticaretine karşı İsveç yasasının uygulaması kolaylaşıyor

İsveç’te cinsel amaçlı insan ticareti, 2002 yılında yeni bir suç olarak kabul edildi. Cezanın kapsamı Temmuz 2004’de genişletildi ve sınıraşan cinsten olmayan insan ticaretiyle, cinsel amaç taşımayan ancak başka biçimlerdeki istismarı hedefleyen insan ticareti, örneğin zorla çalıştırma ve organ ticareti de bu çerçeveye alındı.

Bu alandaki İsveç yasal mevzuatı, Birleşmiş Milletler Sınıraşan Organize Suçlarla Mücadele Sözleşmesi’ne ek Palermo Protokolü’nde belirtilen insan ticareti kavramının tanımlanmasına dayanmaktadır. Palermo Protokolü’ndeki bu tanımlama, bugün genel bir kabul görmüştür ve prensip olarak bütün dünyada kullanılmaktadır.

Bir fiilin insan ticareti olduğu hükmüne varmak için bunun üç aşamada olması gerekmektedir: yararlanmak amacıyla (örneğin cinsel olarak) yasal

olmayan bir yolla (örneğin tehdit, kandırma) bir tasarrufda bulunmak (örneğin mağdurları temin etmek ve götürüp getirmek). Suçun bir çocuğa yönelik olması halinde yasa dışı yol kullanma koşulu aranmamaktadır. İnsan ticareti sıklıkla sınıraşırı yapılmakta ve kaynak ülkeleri, transit ülkeleri ve hedef ülkeleri kapsamaktadır.

İsveç, insan ticareti için hem hedef ülke hem de transit ülke durumundadır. Kriminal Polis yetkililerine göre İsveç'te insan ticareti mağduru olarak belirlenen sayı, büyük ölçüde çeşitli polis makamlarının bu suçu gün ışığına çıkarmak için ne kadar kaynak kullandığına bağlıdır. Bu konuda yapılan çabalar ilden ile ve yıldan yıla değişmektedir ve belirlenemeyen mağdur sayısı tahminen çok fazladır. Kriminal Polis daha önce, 2003 yılında, 400 ile 600 arasında kadının fuhuşta kullanılmak üzere İsveç'e getirildiğini hesaplamıştır.

İsveç'te cinsel amaçla kullanılan kadınlar ve kız çocukları, genellikle Doğu Avrupa ülkelerinden gelmektedirler. Bunların çoğunluğu İsveç'e otomobille ya da gemilerle Estonya, Almanya, Finlandiya, Danimarka ve Polonya'dan getirilmektedirler. Bu kadınların ve kız çocuklarının çoğu, kendi ülkelerindeki azınlık gruplarından ya da şiddet, cinsel tecavüz ve sosyal dışlanma gibi olumsuz koşulların olduğu çevrelerden gelmektedirler.

Yoksulluk, cinsiyet eşitsizliği, insan haklarına saygısızlık, düşük eğitim düzeyi ve işsizlik, insanların insan ticaretinde daha kolayca kullanılmasına ve fuhuş ortamına düşmesine neden olan bazı faktörlerdir. Diğer sosyal sorunlar, bağımlılık ve sağlık problemleri, insanların İsveç'teki fuhuş ortamına düşmelerini açıklayıcı unsurlar olabilirler..

CİNSEL HİZMET SATIN ALAN ERKEKLERLE İLGİLİ İSVEÇ ARAŞTIRMASI

Şimdilerde Malmö Yüksek Okulu'nda da dalları olan "Cinsiyet, Cinsellik ve Sosyal Hizmet" araştırma projesi, daha 1993'de Göteborg'deki Sosyal Hizmetler Enstitüsü tarafından başlatıldı. Bugün bu program en iyi biçimde, cinsiyet ve cinselliği, sosyal hizmetler ve sağlık alanında ortak araştırma konusu olarak seçen araştırmacılar için bir Batı İsveç iletişim ağı olarak tanımlanabilir. Seks ticareti ve fuhuş, bu araştırma projelerinin konuları arasında yer almaktadır.

Sven-Axel Månsson: Malmö Yüksek Okulu Sosyal Hizmetler Kürsüsü Profesörü. Araştırmaları arasında cinsel hizmet satın alan erkekler konusu da var. Daha önce hükümetin 1993'de atadığı ve 1999'da seks satın almayı yasaklayan yasayı oluşturan fuhuş inceleme

Sven-Axel Månsson

Jari Kuosmanen

grubunda uzman olarak görev almıştır.

Jari Kuosmanen: Göteborg Üniversitesi Sosyal Hizmetler Enstitüsü'nde profesör. Çalışmaları arasında seks satın alanların kimliğine yönelik sorgulamalar bulunmaktadır.

İSVEÇ YASAL MEVZUATI

Cinsel hizmet satın alma: Cinsel hizmet satın almayı yasaklayan yasa 1 Ocak 1999'da yürürlüğe girdi. 2005 yılındaki cinsel suçlar reformu bağlamında iptal edildi ve yeni bir yasayla ikame edildi. -Cinsel hizmet satın alma (Ceza Kanunu, 6. fasıl, 11. madde): Belirtilen fasılda daha önce sayılanların dışında, bedel karşılığında kendisine geçici cinsel ilişki sağlayan kişi, cinsel hizmet satın alma suçuyla para cezasına ya da en çok altı ay hapis cezasına çarptırılır. Aynı hüküm, ödemenin başkasına vaat edilmesi ya da verilmesi halinde de geçerlidir.

Fuhuşa teşvik: Bir başka kişinin bedel karşılığı geçici cinsel ilişki kurmasından ekonomik çıkar sağlayan kişi, fuhuşa teşvik suçundan, en çok dört yıla kadar hapis cezasına çarptırılır. Suçun ağır olması halinde verilecek ceza iki ile altı yıl arasındadır. Suçun ağırlığı konusunda, büyük çaplı bir faaliyet olup olmadığı ve çok kazanç sağlanıp sağlanmadığı ya da bir başkasından insafsızca faydalanılıp faydalanılmadığı, özellikle dikkate alınır. Fuhuşa teşvik etme ile ilgili yasa 1962'de yürürlüğe girdi ve yapılan eklerle 2005 yılında tamamlandı.

İnsan ticareti: "Kuvvet kullanarak ya da aldatarak, kişinin çaresizliğinden yararlanarak ya da benzeri başka bir uygunsuz yolla bir kişiyi devşiren, bir yerden bir yere taşıyan, barındıran, teslim alan ya da benzer bir önlemlerle o kişiyi kontrol altına alan (kontrolle azmetmek) ve o kişiden geçici cinsel ilişkiler ya da başka cinsel amaçlar için yararlanan kişi, insan ticareti yapma suçuyla, en az iki ve en çok on yıl olmak üzere hapis cezasına çarptırılır". Kurban 18 yaşının altındaysa, suçun cezalandırılması için zorlama koşulu aranmaz.

İnsan ticaretine karşı yasa 2002'de yürürlüğe girdi ve yapılan eklerle 2004 yılında tamamlandı. Hükümet Şubat 2010'da mevzuatın daha kolay nasıl uygulanabileceğine ilişkin bir öneri getirdi. Öneri, kontrole azmetme ifadesinin kaldırılmasını içermektedir, başka bir deyişle, suçluların bir kurban üzerinde hangi çapta ve hangi biçimde kontrol kurduklarını kanıtlama gereği olmayacaktır.

DAHA FAZLA BİLGİ İÇİN

www.nikk.no Kuzey Ülkeleri Cinsiyet Araştırmaları Enstitüsü

www.bra.se İsveç Suçları Önleme Ulusal Kurumu

www.mah.se/kossa Malmö Yüksek Okulu'nda "Cinsiyet, cinsellik ve sosyal hizmet" araştırma programı

DİĞER KUZEY ÜLKELERİNDE SEKS SATIN ALMAYLA İLGİLİ YASAL MEVZUAT

Danimarka

Fuhuşa yapmak 1999'da suç olmaktan çıkarıldı. Bu günlerde seks satın alanı suçlu kabul eden seks satın almayı yasaklayan bir yasanın çıkarılması tartışılmaktadır.

Finlandiya

2006'dan bu yana insan ticaretinin kurbanı olan fahişelerden seks satın alınması yasal suçtur.

İzlanda

2007'de fuhuşa geçinmeyi yasaklayan kanun kaldırıldı. Nisan 2009'da cinsel hizmet satın almak yasal suç olarak kabul edildi. Suç işleyenler para cezası ya da bir yıla kadar hapis cezası alabilir.

Norveç

Norveç 2009'da seks satın alan kişiyi suçlu kabul eden ve İsveç mevzuatındaki ceza basamaklarının aynısını içeren seks satın almayı yasaklayan bir yasayı yürürlüğe koymuştur. Ancak, Norveç'in bu yasası, İsveç'tekinden bir adım daha ileri gitmekte ve yurt dışında seks satın almayı da yasaklamaktadır.

1970'Lİ YILLARDA 500 GENEL EV

Yetkililer İsveç'te 1970'lerin sonunda 3.000 civarında fahişenin olduğunu hesaplamışlardı. Aynı dönemde, iki tarafı da suçlu saymak üzere nasıl bir yol izleneceği konusunda bir tartışma başlamıştı. Fuhuşa ilgili büyük araştırmanın başlatıldığı 1997 yılında seks kulübü, masaj enstitüsü ve poz verme atölyeleri adı altında 500'den fazla genel ev işletilmekteydi.

CİNSEL HİZMET SATIN ALANLARIN SAYISINDA AZALMA

2008'de yapılan "Kuzey Ülkeleri'nde Fuhuşa" adlı araştırma raporuna göre, seks satın almayı yasaklayan yasanın yürürlüğe girmesinden on yıl sonra İsveç'te cinsel hizmet satın alanların sayısında azalma olmuştur. Bir anket araştırmasıyla yasanın, insanların ticaretle ilgili davranışlarını etkileyip etkilemediği de belirlenmek istenmiştir. Gelen yanıtlar ve 1996'daki benzer bir araştırmayla yapılan kıyaslama, cinsel hizmet satın alanların sayısının %13,6'dan %7,9'a indiğini göstermiştir. Bu iki araştırmada 18-74 yaş grubundan 2 500 kişiyle anket yapılmıştır.

YASALARIN UYGU- LANMASI

POLİS VE ADALET SİSTEMİ ÜZERİNDE BÜYÜK BASKI

Kajsa Wahlberg, İsveç Emniyet Genel Müdürlüğü'nün insan ticaretiyle ilgili bilgilerini İsveç adına AB'ye iletmek üzere 1997'den bu yana ulusal raportörlük görevini yapmaktadır. Bundan önce çok sayıda seks suçları araştırma çalışmalarına katılmış deneyimli bir kriminal polis şefiydi.

Kajsa Wahlberg, “Fuhuş ve insan ticaretinin üstesinden gelebilmek için en az kaynak gerektiren şey, erkeklerin tutum değiştirmeleri ve cinsel hizmet satın almaya son vermeleridir. Fuhuş, kadın ve çocukları hedef alan insafsız bir istismar biçimidir ve hem istismar ettiği bireylere hem de genelde topluma zarar veren önemli bir toplumsal sorundur”, diyor.

Kajsa Wahlberg, seks satın alan erkeklerden gelen talebin, fuhuş ve insan ticaretinin nedeni olduğunu gizlemiyor. “İsveç'te hem fuhuşla ve hem de insan ticaretiyle mücadele etmek için çok iyi yasal çıkış noktalarımız var, ancak uluslar arası çalışmayı yoğunlaştırabilmek için dünyadaki birçok ülkenin satın alanı suçlu sayan, seks satın almayı yasaklayan yasa çıkarması gerekmektedir”.

“On yıl önce diğer ülkelerde bize ve seks satın almayla ilgili yasamıza gülyorlardı. Bugün tutumları başka”, diyor Kajsa Wahlberg.

Başkentimiz ve aynı zamanda 1,3 milyon nüfusuyla ülkenin en büyük kenti olan Stockholm'de sokak fahişeliği yapan yaklaşık 200 kişi var. Seks satın almanın serbest olduğu Hollanda'nın başkenti Amsterdam'da (750.000 nüfuslu), fuhuş yapanların sayısının 20.000 ile 35.000 arasında olduğu tahmin

edilmektedir. 2009 yılının ilkbaharında polis, ağır suçlarla baş edebilmek için Amsterdam'ın ünlü eğlence mahallelerindeki çok sayıda genel evi ve seks butiğini kapatmıştır. “Organize ağır suçlar, fuhuşun izinde yürümektedir ve bu alanda büyük çapta kara para da aklanmaktadır. Fuhuş faaliyetini yasal kılmakla, fahişeleri küçük gören görüşün kaybolmadığını da itiraf etmek gerekir”, diyor Kajsa Wahlberg.

İsveç'te seks satın almayı yasaklayan yasanın erkeklerin cinsel hizmet satın alma davranışları üzerindeki olumlu önleyici etkisi kanıtlanmış olmasına rağmen (bkz. s: 5) fuhuş ve insan ticaretiyle ilgili sorunlarımız vardır.

Seks satın alımı takip gerektiren suçlardan biridir

“Kadınları alıp götürün arabalar sürekli dolaşmakta. Ticaretin çoğu gece on bir ve üç arasında yapılmakta”, diyor Simon Häggström.

Häggström, iki yıldır Stockholm'de polis olarak çalışmaktadır. Köken olarak Smålandlıdır (güneydoğu İsveç'te coğrafi bölge- ç.n). Birlikte çalıştığı Anna Josefsson ise Stockholmlüdür ve üç yıldır polis olarak çalışmaktadır. Çalışma saatleri akşam beşte başlamakta ve gece üçte bitmektedir. Stockholm'ün merkezinde sürekli olarak yirmi ile otuz kadının sokakta fuhuş yaptığını tahmin ediyorlar.

“Sokakta olanları izliyoruz, bir kadının bir sürücü tarafından arabaya alındığını görünce takip ediyoruz. Cinsel ilişki başlayınca durduruyoruz. Bu merkeze yakın bir otoparkta olabilir. Bir binaya gireceklerse kapı kodunu tuşlamadan önce onları yakalıyoruz. Seks satın almaya teşebbüs sayıldığı için bu da aynı cezaya çarptırılmaktadır”, diye açıklıyor Simon Häggström.

Çalıştıkları her vardiya, seks satın almayı yasaklayan yasayla ilgili suç bildirimleriyle sonuçlanmakta. Seks satın alan erkeklerin yakalandıklarında gösterdikleri tepki, tümüyle inkâr etmekten, çözümlü kaldırımın kenarına oturarak ağlamaya kadar çeşitlilik göstermektedir.

“Bunların, hayatlarıyla oynadıklarını akılda tutmak gerekir. Seks satın alarak girdikleri riskler hiç de küçük değildir. Yaptıklarının açığa çıkmasıyla işlerini ve ailelerini kaybedebilirler. Çevreleri tarafından gerçekten çok sert cezalandırılabilirler”, diyor Anna Josefsson ve bunlara yardımcı olmak istediklerini ekliyor: “Sosyal Hizmetler’le temas kurmalarını öneriyoruz. Seks satın alan erkekler, oradan destek bulabilmekte. Karolinska Hastanesi’nde de başvurabilecekleri bir yer var. Polis tarafından yakalanmaları, bunların çoğu için bir uyarıcı işaret olmaktadır”.

Seks satın alan kişi yakalanır yakalanmaz ifadesi alınır. Hemen her zaman kadın olan satıcı ise tanıklık yapmak zorunda. Bazen kadın, ender de olsa

“eski bir dost”, sözleriyle cinsel hizmet satışı olduğunu inkâr eder. Bunların arasında ne türden bir ilişki olduğunu anlamak genelde zor değildir.

En gençlerinin on dört yaşında olduğu, on sekiz yaşın altındaki cinsel hizmet satan gençlere rastladıklarında, Sosyal Hizmetler’le temasa geçiyorlar: “Hemen geliyorlar. Bazen gece yarısında, LVU (Gençler İçin Bakım ve Hima-ye Yasası) gereğince genci acilen himaye altına alma işlemine başlayabilmek için karar vermek üzere, Sosyal Hizmetler kurul başkanına telefon ettikleri de oluyor”.

Stockholm’ün merkezindeki fuhuş, güvenlik açısından da sorun yaratıyor. Simon Häggström “Bir çok kadın, akşamları şehirde güvenlik içinde yürüye-miyor. Bu, fuhuş yapanlar için de geçerli. İnsan, bunların lâf arasında ‘geçen hafta tecavüze uğradığımda’, dediklerini duyunca şaşırıyor. Tecavüzcünün el-bette şikâyet edilmesi gerekiyor”, diye vurgulayarak anlatıyor: “Kendi bedenini satmak, insanı yıkıma uğratan bir faaliyet”.

“Mutlu orospu” söylencesi, bu iki polis için yabancı bir kavram: “Lüks fahişe, olarak anılanlarla sokaktaki fahişe arasında bir fark yoktur. Bunların hepsinin başına, soyulmak ve şiddete maruz kalmak gelebilir. Bizim gördü-ğümüz fark, bunların bir ‘insan ticareti kurbanı’ olup olmadığı, yani bunları satan bir fuhuş tacirinin bulunup bulunmadığı. Fuhuş tacirleri genellikle ağır suçlara bulaşmaktadırlar”.

Kendi hesabına çalışan diğer kadınlar, bazen uyuşturucu, hırsızlık ve soy-gun suçlarına karışmaktalar. “Ama uyuşturucu satın alabilmek için, insanlar-dan bir şeyler çalmak yerine bedenini satmayı yeğleyenler de var”.

Anna Josefsson, fuhuşu “normal bir iş” olarak tanımlayan bir fahişeyle olan karşılaşmasını anlatıyor. Öyle bir durumda kısa vadede yardımın büyük önemi oluyor: “Bir haftada 35.000 kron kazanmıştı. İlegal para elbette. Açıktır ki, kolay kazanılan para bağımlılık yaratır. Bir daha yapmayacağını, bunun iyi bir şey olmadığını anladığını söylemişti ve ‘ama yalnızca bir kez daha’, diye eklemişti”.

Polisler, kural olarak sokaktaki kadınlarla iyi bir işbirliği içindeler: “Müş-teriyle ilişki kurmalarında onları rahatsız ediyoruz elbette. Ama aynı zamanda orada bulunmamız onlara güvenlik duygusu veriyor”.

Polisin uzun erimli çalışması tayin edici

Mats Paulsson, Västra Götaland’da (güneybatı İsveç’te coğrafi bölge- ç.n) polis şefi ve takip masasındaki insan ticareti bölümünün grup başkanıdır. 2003 yılından beri insan ticaretiyle ilgili konularda çalışmakta.

“Sürekli olarak fuhuş batağına düşmüş, perişan durumdaki yeni kadınla-rın gelmesi, bazen yaptığımız işte karamsarlık duygusu yaratıyor, ama umudu

kesmemek gerekiyor. Uzun erimli düşünmeli. Sokaktaki kızlar için yaptıklarımızın er ya da geç sonuç verdiğini de biliyorum”, diyor Mats Paulssen.

Göteborg’de 2010 yılının başında fuhuş yapan otuz kadar Nijeryalı kadın vardı. Mats Paulsson ve meslektaşları açısından bu kadınların içine düştükleri bu zor durumu kavramaya çalışmak, neden İsveç’e gelip fuhuş yaptıklarını anlamak ve onların güvenini kazanmak çok önemli: “Ama karşımda çaresiz duran kadına, eğer kendisi fuhuşa devam etmezse, küçük kız kardeşinin satılacağını anlatınca ne söyleyeceğim? Korkunç bir şey bu”.

Ancak, bütün sorunlara rağmen İsveç’in seks satın almayı yasaklayan yasası, o ve meslektaşları için hem pratik hem de sembolik bir anlam taşımakta: “Bulduğumuz zengin dünyada, cinsel amaçlı insan ticaretinin kabul edilemez olduğunu söylememiz, bu yoksul ve çaresiz kadın ve kızlar açısından onları desteklediğimizi ve yanlarında yer aldığımızı açıkça gösteren bir tutumdur.

“İsveçli erkekler seks satın aldığı için biz İsveç’tekiler de problemin bir parçasıyız. Ama yalnızca Göteborg sokaklarındaki problemi çözebiliriz. Dünyanın diğer bölgelerindeki adaletsizlik ve yoksulluğun temel problemini yalnız başımıza buradan çözemeyiz”, diyor Mats Paulssen.

Polisin insan ticaretine karşı çalışmasından örnekler

İsveç Emniyet Genel Müdürlüğü, 2009 yılının başında Polise Ulaşım Merkezi’ndeki 114 14 no’lu telefonu arayarak kuşku duyulan yasa dışı faaliyetlerin bildirilmesine olanak sağlayan uygulamayı başlattı. Bu olanak ilke olarak her türden yasa dışı faaliyet için geçerlidir, ancak insan ticareti söz konusu olduğunda, buna, örneğin bir bölgede oturanların bir insan ticaretinin herhangi bir biçimde sürdürüldüğüne işaret edebilen bir durumu basitçe ihbar edebilmeleri olanağı da dâhildir.

Polis, ülkenin üç büyük şehir bölgesinde insan ticaretiyle baş etmek için özel projeler ve organizasyon biçimleri oluşturmuştur.

Stockholm ili polis yönetimi, daha önce Avrupa Projesi adını taşıyan izleme faaliyetini 2010 yılı sonuna kadar uzattı. Bu proje insan ticaretiyle mücadele komisyonuna dönüştürüldü. Komisyonun amacı ağır fuhuşa teşvik ya da insan ticaretiyle uğraşan suçluları ve suç örgütlerini ve buna bağlı olarak ilde yürütülen yasa dışı faaliyetleri tespit etmek ve bunlar hakkında kanuni takibat uygulamaktır.

Västra Götaland Bölge Emniyet Müdürlüğü’nün, 2003’den beri insan ticareti ve fuhuşa teşvikle mücadele eden ve İnsan Ticareti Grubu, adını taşıyan özel bir grubu bulunmaktadır. Bu gruba iki analiz uzmanı da eklenmiştir.

Grup, bir eylem grubu yöneticisiyle bağlantı halindedir. Bu yönetici, İnsan Ticareti Grubu'na üzerinde çalıştığı bir insan ticareti vakasında yardımcı olmak üzere diğer istihbarat gruplarını görevlendirme olanağına sahiptir. Grup, Göteborg asayiş polisi ve sınır polisiyle de yakın işbirliği içindedir.

2007 yılında Skâne (İsveç'in en güney ucunda bölge- ç.n) Polisi'yle Danimarka Polisi, burada yaşayan kişiler tarafından İsveç'e davet edilen Taylandlı kadınlar konusunda işbirliği yaptılar. Kadınlar, İsveç'e gelmek yerine Danimarka'da fuhuş ağına düşmüşlerdi. Bu da, İsveç'in seks satın almayı yasaklayan yasasının insan ticareti yapanların üzerinde önleyici bir etkisinin olduğu anlamında yorumlanabilir. Skâne Polisi, Polonya Polisi'ne de insan ticaretiyle ilgili çalışmasında bilgi sağlama konusunda yardımcı olmuştur. Skâne Polisi, insan ticareti ve fuhuş tacirlerine karşı mücadelesini güçlendirmek üzere Mart 2009'da bir komisyon kurmuştur.

İnsan tacirleri seks satın alan İsveçlilere böyle ulaşıyor

Suç örgütleri, İsveç piyasasında faaliyete geçecekleri zaman yürürlükteki yasal mevzuatı dikkate almak zorunda kalmaktadırlar. Cinsel amaçla kadın satan ve diğer kuzey ülkelerinde faaliyet gösteren bazı gruplar, seks satın almayı yasaklayan yasa yüzünden İsveç'ten kaçınmaktadırlar. Sundukları hizmetler seks satın alan İsveçlilere ulaşırken bir taraftan da faaliyetin gizlilik içinde yürütülmesi gerekmektedir. Seks satın almayı yasaklayan yasa, seks satın alanlarla sokakta temasa geçmeyi zorlaştırdığı için alıcılara, hem anonim olmalarını sağlayan hem de daha geniş kontak olanakları veren internet yoluyla ulaşılmaktadır. Ayrıca bu yolla seks satın alanları cezbedecek çekici ilânlar hazırlama olanağı da vardır.

Suç örgütleri, seks satın alan İsveçlilerin, insan ticareti mağduru olan kadınlardan cinsel hizmet satın almak istemediğinin çok iyi bilincindedirler. Buna karşılık yabancı kadınlara talep vardır. Bu ikilemi çözmek için ilânlarda, kadınların yalnız çalışan ve bağımsız girişimciler oldukları izlenimi verilmektedir.

Satış anlaşması yapmak için en yaygın olarak kullanılan yerler, seks satıcısının bulunduğu apartman daireleridir. Kadınlar daha çok organizatörlerle ya da onların tanıdıklarıyla kalmaktadırlar. Ancak daha kapsamlı ilişki ağlarında, araçlar tarafından sağlanan daireler kullanılmaktadır. Bazen de oteller, alıcı ve satıcı arasında buluşma yeri olarak kullanılmaktadır. Bazı otellerde gece gündüz personel bulunmaması, buraların kolaylıkla ve çoğunlukla da riskten uzak kullanılmasını sağlamaktadır.

Bu yüzden otel personeli, bina sahibi ve emlakçilerin, insan ticareti ve

fuhuş tacirlerine karşı dikkatlerini artırmak biçiminde önemli bir önleyici görevleri vardır.

İnsan tacirlerinin kontrol yöntemleri, yasanın uygulanmasını zorlaştırıyor

İnsan taciri, mağdurlarını kendi organizasyonu ve kurduğu ilişkiler ağı içinde tutmak için çeşitli yöntemler uygular. Bunlar tecavüz, şiddet, şiddet kullanma tehditi ya da kilit altında tutma biçiminde olabilir. Ancak insan tacirleri şimdilerde daha az şiddet kullanmakta ve daha ince hesaplanmış kontrol yöntemleri uygulamaktadırlar.

Suç mağdurlarını kontrol etmenin yaygın bir yöntemi, onları borçlandırmak ve böylece ekonomik olarak bağımlı kılmaktır. Örneğin insan taciri, İsveç'e kadar olan yol parasını kendisi ödeyip kurbanları kirayı ve internet ilânlarını ödemeye zorlayabilir. Suç mağdurları, paranın bir kısmını alırlar ama bazen hiçbir şey alamazlar. Bir başka kontrol yöntemi de kadının ülkesindeki yakınlarını tehdit etmektir. İnsan tacirlerinin, kaçma olanaklarını azaltmak için kadınların pasaportlarını almaları da çok yaygındır.

İnsan tacirlerinin kullandığı en ince hesaplanmış kontrol yöntemlerinden biri, bağımlılık yaratmak amacıyla suç mağdurunun güveninin kazanmaktır. Kadınların İsveççe ve İngilizce bilmeden İsveç'e gelmelerinden ve yeni bir ortam içinde bulunmalarından yararlanırlar ve onlara bütün pratik sorunlarını çözmeye yardımcı olurlar. Bu bağımlılık daha sonra onları kontrol etmek için kullanılır.

Mağdurların çoğu, İsveç toplumunun nasıl olduğu konusunda ve polisten, sosyal hizmet kurumlarından ve gönüllü kuruluşlardan yardım alma olanakları konularında bilgiden yoksundur. Bunların, belki kendi ülkelerindeki polis ve sosyal hizmet yetkilileri hakkında edindikleri kötü deneyimlerine bağlı olarak, buradaki yetkili kurumların personeline güvenleri de yoktur.

İnsan ticaretiyle ilgili İsveç yasası, Palermo Protokolü çıkış noktası alınarak yazıldığı zaman kontrole ilgili "kontrole azmetme" denen bir ek cümlecik, italik harflerle metine aşağıdaki gibi eklendi:

"Kuvvet kullanarak ya da aldatarak, kişinin çaresizliğinden yararlanarak ya da benzeri başka bir uygunsuz yolla bir kişiyi devşiren, bir yerden bir yere taşıyan, barındıran, teslim alan ya da benzer bir önlemlerle o kişiyi kontrolü altına alan ve o kişiden geçici cinsel ilişkiler ya da başka cinsel amaçlar için yararlanan kişi, insan ticareti yapma suçuyla, en az iki ve en çok on yıl olmak üzere hapis cezasına çarptırılır".

Lise Tamm, Stockholm Savcılığı'nda Uluslar arası Daire başkanı (Senior

prosecutor) olarak çalışmakta. Hem insan ticareti hem de fuhuşa teşvik etme suçuyla ilgili birçok dava deneyimi var. İnsan ticareti paragrafındaki kontrole azmetme ekinin, yasanın uygulanmasını çok zorlaştırdığı kanısında.

“Alışkın olmayan bir göz ve kulak için gönül rızasıylaymiş gibi görünen ve işitilen şey, durumu doğru okuyabilir ve mağdurların ne anlattığını doğru dinleyebilirsen, öyle değildir”, diyor Lise Tamm. “Ama mağdurun, örneğin fiilen kilit altında tutulduğu saptanamazsa, kontrol uygulandığını kanıtlamak zor”.

İnsan ticaretiyle ilgili yasa 2007-2009 yıllarında görüş almak üzere birçok kuruma gönderildi ve incelendi. Hükümet Şubat 2010’da, yasal mevzuatın nasıl daha kolay uygulanacağına ilişkin bir öneriyi meclise sundu. Öneri, “kontrol azminin” kaldırılması anlamına geliyor. Başka bir deyişle, bu öneriye göre, suçluların bir kurban üzerinde hangi boyutta ve hangi biçimde kontrol uyguladıklarının kanıtlanması gerekmemektedir.

“İnsan ticareti suçu aynı zamanda çok karmaşıktır. Suç zinciri içindeki birçok halkanın kanıtlanması gerekmekte”, diyor Lise Tamm. “Bu yüzden bir kişinin, bedel karşılığı geçici cinsel ilişkide bulunan bir başka kişiden ekonomik olarak yararlandığını kanıtlamak mümkün olursa ya da örneğin seks satan kişiden insafsızca yararlandığı ortaya çıkmışsa, genellikle fuhuşa teşvik ya da ağır derecede fuhuşa teşvik suçundan cezaya çarptırılır”.

Fuhuşa teşvik ve insan ticareti arasındaki önemli bir fark, fuhuşa teşvikin devlete karşı, insan ticaretinin ise kişiye karşı işlenen bir suç olmasıdır. Bu, mahkemenin fuhuşa teşvik suçuyla ilgili verdiği hükümde mağdura her zaman tazminat verilmeyeceği gibi duruşmadan önce ve duruşma boyunca mağdurun davacı vekili edinme hakkına kayıtsız şartsız sahip olmadığı anlamına da gelmektedir. “Elbette suç kurbanı için çok büyük rol oynamaktadır bu”, diyor Lise Tamm.

İsvec adalet sisteminde bir davanın seyri

Polis, bir suçla ilgili, örneğin seks satın almayı yasaklayan ya da insan ticaretiyle ilgili yasaya karşı işlenen bir suç konusunda bilgi edinince bir ön soruşturma başlatılır. Zanlının kimliği belirlenince savcılıkla temasa geçilir ve savcı ön soruşturmayı üstlenir. İlk mahkemeden gizli cebri yöntemlerle (örneğin: dinleme) ilgili yetki de talep edebilen savcı, cebri yöntemlerle ilgili kararları verir.

Polis, zanlıyı izlemeye ve gerektiğinde dinlemeye devam eder. Savcı, yeterince kanıt sağlandıktan sonra zanlının yakalanmasına karar verir.

- Polis, suç işlediğinden kuşkulanan zanlıyı yakalar.

- Savcı zanlının tutuklanmasını isteyebilir, örneğin, suç insan ticaretiyle ilgiliyse.
- Savcı dava açılmasına karar verirse mahkemeye dava dilekçesini sunar ya da ön ödeme⁻¹ ya da takipsizlik kararı⁻² verir. Eğer savcı ön soruşturmayı yürütüyorsa, soruşturmaya yer olmadığına karar verebilir, örneğin yeterli kanıt yoksa ya da zanlı daha ağır başka bir suç işlemişse. İnsan ticareti ve fuhuşa teşvik söz konusu olduğunda ön soruşturmayı her zaman savcılar yönetir.
- İlk mahkeme bir savunma avukatı ve gerektiğinde mağdur için bir davacı vekili⁻³ atar.
- İlk mahkeme, karar duruşması için tarafları duruşmaya çağırır.
- Karar duruşmasının sonunda ya da en geç 14 gün içinde ilk mahkemenin hükmü açıklanır. Ceza içeren hükümlerde şu yaptırımlar öngörülür: para cezası, hapis cezası, tecilli ceza, gözetim altında tutma ve adli psikiyatrik tedavi ya da mahrumiyet cezası, örneğin sınırdışı edilme ve bir şeyden yoksun bırakılma. Beraat halinde savcılık iddiası geçersiz sayılır.
- İlk mahkemenin kararı, üst mahkemeye temyiz edilebilir. Üst mahkemenin kararı, çok az vakada Yargıtay'a temyiz edilebilir.

⁻¹: Ön ödeme, aynı bir mahkeme kararı gibidir ve polisin sabıkalılar listesine kaydedilir. Mahkeme kararından farkı, bu durumda savcı dava açmaz ve böylece bir duruşma da olmaz.

⁻²: Savcı, takipsizlik kararı da alabilir. Bu durumda ne dava açılır, ne duruşma, ne de ceza olur. Buna karşılık suç, polisin sabıkalılar listesine kaydedilir.

⁻³: Fuhuşa teşvik ve insan ticareti arasındaki önemli bir fark, fuhuşa teşvik devlete karşı, insan ticaretinin ise kişiye karşı işlenen bir suç olmasıdır. Bu, fuhuşa teşvik suçundan hüküm verildiğinde mağdura her zaman tazminat verilmeyeceği gibi kovuşturmadan önce ve kovuşturma boyunca mağdurun davacı vekili hakkına kayıtsız şartsız sahip olmadığı anlamına da gelmektedir.

SEKS SATIN ALMAYI YASAKLAYAN YASAYA KARŞI İŞLENEN SUÇLAR

Seks satın almayı yasaklayan yasanın yürürlüğe girmesinden sonra, 1999'dan 2009'a kadar geçen 10 yılda toplam 2 069 kişi hakkında suç duyurusunda bulunuldu. Bu 2 069 kişinin %86'sının Stockholm, Göteborg ve Malmö'de olduğu belirlenmiştir.

1999'dan 2008'e kadar olan dönemde 590 kişi adli sürece tabi tutuldu. Bu da bu kişilere para cezası, ön ödeme cezası ya da polis sabıka kayıtlarına işlenerek haklarında takipsizlik kararı verildiği anlamına gelmektedir.

Suçları Önleme Kurulu'na göre 2008 yılında cinsel hizmetler satın alma suçları için 69 hüküm, ön ödeme ve takipsizlik kararı verilmiştir. Bunlardan 19'u para cezasıdır. Aynı yıl içinde sekiz kişi fuhuşa teşvikten (bunlardan üçüne hapis cezası verildi), üç kişi de ağır derecede fuhuşa teşvikten hüküm giymişlerdir (hepsi de hapis cezasına çarptırıldılar).

İNSAN TİCARETİNE KARŞI YASA'YA AYKIRI İŞLENEN SUÇLAR

1 Temmuz 2002'den 1 Ocak 2009'a kadar 29 kişi, cinsel amaçlı insan ticareti suçuyla hüküm giydi.

Polisin kayıtlarına göre 2007-2008 yıllarında yalnızca bir kişi, cinsel amaçlı insan ticareti suçuyla hüküm giydi. Bunun dışında bir kişi, cinsel amaçlı insan ticareti suçuna hazırlıktan hüküm giydi ve ayrıca 22 kişi "insan ticaretine benzer suç" niteliğindeki ağır derecede fuhuşa teşvik ya da fuhuşa teşvik suçlarından hüküm giydi.

2005 YILINDA İNSAN TİCARETİYLE İLGİLİ MAHKEME KARARLARI

2005 Yılında yedi kişi insan ticareti, on kişi ağır derecede fuhuşa teşvik, dokuz kişi fuhuşa teşvik ve altı kişi insan ticaretine yol açabilecek fuhuşa teşvik suçuna yardımcı olmaktan hüküm giydi. Kurbanların yaşlarının 18'in altında olduğu durumlarda suçluların kabul edilemez araçlar kullandığını kanıtlamaya gerek olmadığı için mahkemeler, bu tür insan ticaretiyle ilgili davalarda ceza kararı vermişlerdir.

Sonja

Yaşı 18'in altında olan Sonja, Kosova'da Sebastian tarafından bir apartman dairesine gitmeye ikna edildi. Orada on gün alkonulduktan sonra Filip

tarafından İsveç'e sürülecek olan bir otomobile zorla bindirildi. Filip'e "eğer Sonja yolda bir şey yaparsa", onu öldürmesi, söylenmişti. Sebastian Sonja'yı İsveç'te karşıladı ve ona bir çok kez tecavüz ederek dayak ve tehditle seks ticaretine zorladı. Sonja'nın pasaportu yoktu ve nerede olduğunu da bilmiyordu. Sebastian'dan korkuyordu ve kaçmaya cesaret edemiyordu.

Filip insan ticareti suçundan, Sebastian da insan ticareti ve tecavüz suçundan hüküm giydiler.

Nadja

Oskar, Nadja'yı henüz 17 yaşındayken çalıştırmaya başladı ve geçici cinsel ilişkilerde kullanmak üzere Polonya'dan İsveç'e gelmesini sağladı. Oskar Nadja'nın yaşının küçük olduğunu biliyordu. Nadja'nın fuhuş yapmasından ekonomik olarak yararlandı. Nadja'dan 15 yaş büyük olduğu için ve Nadja'nın ne İsveççesi ne de parası olduğu için onun üzerinde kontrol kurdu.

Oskar insan ticareti suçundan hüküm giydi.

Lisa ve Sandra

Lisa ve Sandra Estonya'da birlikte oturuyorlardı. Lisa 18 yaşının altında, Sandra ise 18 yaşın üstündeydi. Lisa ve Sandra ev kirasını ödemek için Anton'dan ödünç para alıyordu. Anton, borç ödemelerini düzene koymaları için onlara İsveç'te fuhuş yapmalarını önerdi. Başlangıçta ikisi de hayır, dediler ama Anton, onları ikisinden birinin İsveç'e gitmek zorunda olduğunu, yoksa evsiz kalacaklarını söyleyerek tehdit etti. Lisa, İsveç'e gitmeye zorlandığını hissetmediğini ama başka bir seçim yapamayacağını anladığını söylüyor.

Lisa İsveç'e Sandra'dan önce gitti. Sandra da bir iki hafta sonra geldi. Lisa'yı Stockholm'de Nils karşıladı ve bir apartman dairesine götürdü. Nils ona dairenin anahtarlarıyla birlikte cep telefonu için bir SIM kartı da verdi. Telefonun numarası internette kayıtlıydı ve seks satın alıcıları o numarayı aradılar. O da onlara adresi vererek cinsel hizmet satmaya başladı. Kazandığı paranın yarısı ona kalıyordu ancak internet ilanı için Nils'e her gün 300 kron ödemesi gerekiyordu.

Nils her gün para almaya geliyordu. Lisa'nın günde dörtle altı adet arasında müşterisi vardı. Bir müşterisine hayır diyebilirdi ve ülkesine dönmeye kendisi karar verdi. Bununla birlikte Anton'dan korkuyordu ve Estonya'ya geri döndüğünde ona olan borcunu banka havalesiyle ödeme yolunu seçti.

Sandra'nın İsveç'teki durumu da aynı Lisa'ninki gibiydi.

Bu dava, insan ticareti olarak mı hükme bağlandı? Evet ve hayır. İlk mahkeme anlatılanların tutarlı, ayrıntılı ve birbirleriyle uyumlu olduğu kararına vardı. Mahkeme, anlatılanların abartılı olmadığı, tersine, olduğundan daha abartısız aktarıldığı hükmüne vardı. Lisa için etki altında bırakıldığı kanısına varıldı. Anton ve Nils, hem insan ticareti hem de fuhuşa teşvik suçundan hüküm giydiler.

Sandra'nın durumunda, faaliyet yalnızca fuhuşa teşvik bağlamında ele alındı. Fuhuşa teşvik davasına Sandra'nın yanı sıra bir çok kadın daha (toplam 19 kişi) dahil edildi ve faaliyetin organize biçimde yapıldığı kararına varıldı. Ayrıca faaliyet büyük bir gelir sağlamıştı. Fuhuşa teşvik suçu, "ağır dereceli" olarak kabul edildi.

Lisadan farklı olarak Sandra 18 yaşının üzerindedeydi ve insan ticareti hükümlerine göre, ona yapılan muamelenin insan ticareti sayılması için uygunsuz yöntemler kullanılması gerekmektedir. Çocuklar söz konusu olduğunda bu tür yöntemlerin kullanımı gerekmemekte, yalnızca insan tacirinin etkisi aranmaktadır. Fuhuşa teşvik suçu için uygunsuz yöntemler kullanma koşulu öngörülmemektedir.

ŞÜPHE DUYULAN SINIR AŞMAYAN İNSAN TİCARETİNE FUHUŞA TEŞVİK HÜKMÜ VERİLDİ

İsveç, her şeyden önce bir hedef ülke ve transit ülkedir. Ancak insan ticareti bir ülkenin sınırları içinde, başka bir deyişle, sınır aşmayan biçimde de olabilir.

Kurbanı gibi suçlarının da İsveç vatandaşı olduğu ve suçun bütünüyle İsveç'te işlendiği ilk davaya 2008'de bakıldı. Dava konusu 19 yaşında, düşünme ve muhakeme özürsü bir kadının bu durumundan yararlanarak kocası tarafından fuhuşta kullanılması ve kadının ülkenin çeşitli yerlerinde yüzden fazla erkeğe satıldığı tahmin ediliyordu. Alıcılarla temaslar başlıca internet ilanı aracılığıyla kurulmuştu. Stockholm İlk Mahkemesi, asıl suçluyu ve bir yardımcıını insan ticareti suçundan cezalandırmak yerine, ağır dereceli fuhuşa teşvik ve ağır dereceli fuhuşa teşvike hazırlık suçlarından cezalandırmaya karar verdi. Mahkeme, kurban ve hükümlünün ilişkilerinin başlangıcında suç kastı olduğunun saptanamadığı kararına vardı.

DAHA FAZLA BİLGİ İÇİN

www.polisen.se İsveç Polisi

www.aklagare.se İsveç Savcılık Dairesi

Cinsel hizmet satın almaya teşebbüs.

Erkek: 1965 doğumlu, evli ve üç çocuk sahibi,
Stockholm'de kendi dairesinde oturuyor.
Kurban: Rus kadın, 1988 doğumlu.

Tamamlanmış seks satın alma suçu.

Erkek: 1942 doğumlu, evli, iki çocuk ve üç torun sahibi,
Stockholm'de kirada oturuyor.
Kurban: İsveçli kadın, 1990 doğumlu.

Tamamlanmış seks satın alma suçu.

Erkek: 1963 doğumlu, evli ve iki çocuk sahibi, yüksek gelirli, Stockholm dışında villada oturuyor.

Kurban: 1992 doğumlu, Bulgaristan'dan yeni gelmiş kadın.

Tamamlanmış seks satın alma suçu.

Erkek: 1966 doğumlu, küçük çocuk babası,
evlilik dışı eşiyle birlikte Göteborg'de kirada oturuyor.
Kurban: Nijeryalı kadın, 1987 doğumlu.

Cinsel hizmet satın almaya teşebbüs.

Erkek: 1954 doğumlu, evli, Mİlndal'da sıra evlerde oturuyor.
Kurban: 1990 doğumlu, Fas kökenli kadın.

Tamamlanmış seks satın alma suçu.

Erkek: 1961 doğumlu, evli, Umeå dışında villada oturuyor.
Kurban: 1989 doğumlu, İran kökenli kadın.

Tamamlanmış seks satın alma suçu.
Erkek: 1938 doğumlu, evli, yüksek gelirli,
Malmö dışında villada oturuyor.
Kurban: İsveçli kadın, 1994 doğumlu.

MAĞ- DURLAR

TOPLUM ONLARI KORUMAK VE DESTEKLEMELİK İÇİN NE YAPIYOR?

Fuhuş ve insan ticareti, mağdur kişi için aşağılanma, şiddet, cinsel taciz, onur kırıcı iş ve yaşam koşulları gibi ağır sonuçları içerebilmektedir. Mağdurlar post-travmatik stres, dehşet ve depresyon da yaşayabilmekte ve genellikle güvene dayalı sosyal ilişkiler kurmakta zorluk çekmektedirler.

Hükümetin fuhuş ve insan ticaretiyle mücadele eylem plânında (bkz s:49) plândaki bütün önlemlerin, münferit bireyin ihtiyaçlarına belirgin bir biçimde odaklanacağı ve bu yaklaşımın yetkililerin çalışmalarına da yansıtacağı vurgulanmaktadır.

Plânda, fuhuş ve insan ticareti mağdurlarının geldikleri kaynak ülkelere güvenli bir biçimde geri dönebilmelerini hedefleyen çalışmaların plânlanması, eşgüdümüne bağlanması ve uygulanması için çeşitli önlemler tanımlanmaktadır.

İsveç'in birçok yerinde, seks satmaya son vermek isteyen kişilere yardım için büyük çabalar da gösterilmektedir. Ayrıca seks satın alan erkeklerin davranışlarını değiştirmeyi hedefleyen faaliyetler de vardır.

Büyük şehir belediyelerinde fuhuşla mücadele birimleri

İsveç'in üç büyük kenti, Stockholm, Malmö ve Göteborg'de fuhuşla mücadele birimleri vardır. Bunlar ülkenin bütün belediye yönetimlerinde bulunan Sosyal Hizmetler dairelerinde yer alır. Büyük şehir bölgelerinde Sosyal Hizmetler'in çalışmaları fuhuşu bırakmak isteyen kişilere destek olmak için uzmanlaştırılmıştır.

Miki Nagata, birimdeki sekiz kişiyle birlikte Başkent Sosyal Hizmetler

Kurumu'ndaki fuhuşla mücadele biriminde sosyal hizmet görevlisi olarak çalışmaktadır. Stockholm Belediyesi, İl Meclisi'yle işbirliği yaptığı için bir ebe ve bir jinekolog da bu birime bağlıdır. Grubun bir dahiliye doktoru ve bir psikiyatrist ile çalışma olanağı da bulunmaktadır.

“Biz sokakta yardıma hazır olarak çalışan iki kişiyiz ve hem erkeklere hem de kadınlara yöneliyoruz. Her hafta altmış kadar kişi bizimle konuşmaya geliyor. Gönüllü bir şey bu. Onlara normal bir sosyal hizmet bürosunun yaptığı türden yetkili makam uygulaması yapmıyoruz”.

Miki Nagata, alan çalışması yapan yeni kuşağın üyesi. Miki 26 yaşında bir bayan ve Sosyal Hizmetler Yüksek Okulu'nu bitirir bitirmez daha önce staj yaptığı fuhuşla mücadele dairesine girdi. Burada olmaktan memnun. İşi zor ve iddialı: “İnsanların fuhuşu bırakmasına gerçekten de yardımcı olabiliyoruz. Çok fazla zaman alabiliyor ama her bir kişi için çok büyük kazanç sağlıyor. Burada onlara konuşmak ve danışmanlık yapmanın dışında, iş bulma ve hukuki danışmanlık için iyi ilişkiler de sağlıyoruz. Başlangıçta bize karşı mesafeliler ama birçoğu zamanla bizden yardım istiyor”.

Meslektaşı Ulrika Paléus, insan ticaretine ilişkin konularda çalışıyor. “Ancak altı aydan bu yana yabancı uyruklularla işim olmadı. İstismar edilen İsveçli çocuk ve kadınlarla çalıştık. Bir kaç olayda zihinsel özürlü genç kadınlar söz konusuydu”.

Ulrika Paléus, mağdurlara güvenli barınak arama ve sağlık ve hastalık bakımı ve gerektiğinde psikolojik destek sağlama gibi başka destek önlemleriyle katkıda bulunmaya her zaman hazır olan bir kişi. Özellikle çocuklar söz konusuysa: “Polisin baskın yaptığı durumlarda, mümkün olduğu kadar çabuk, her şeyle ilgili bilgi edinmek önemli. Gerekliyse ve kişiden itiraz gelmiyorsa ben de sorgulamada hazır bulunuyorum”.

Hem Ulrika Paléus'un hem de Miki Nagata'nın işlerinde karşılaştıkları ortak konu, mağdurların “kendilerine bakma” eksikliği: “Özsaygılarını kaybetmeleri. Kendilerine birey olarak özen göstermeleri sona ermiş ve bu da çeşitli biçimlerde olmuş. Hepsinin özgeçmişlerindeki ortak nokta, “parçalanmış ilişkiler ya da tacizdir”, diyor Miki ve ekliyor: “On üç, on dört yaşında bir kız çocuğu seks satmaya başladığında, kendi kişiliğinin sınırlarının nerede başlayıp bittiği hakkında genellikle hiçbir fikri de yoktur”.

Fuhuşla mücadele birimlerinde cinsel hizmet satın alanlara yönelik KAST, denen çalışmalar da vardır ve bu çalışmalar, kişilerin seks satın almaktan vazgeçmelerini sağlamayı hedefler. Yardım amacıyla seks satın alıcılarıyla temas kurulur ve zamanla davranışlarını değiştirmeleri için, bu erkeklerin seks satın alma konusunda kendileriyle konuşmaya gelmeleri sağlanmaya çalışılır.

Kaynak ülkelere geri dönüş

Stockholm İl Yönetim Kurulu'na, fuhuş ve insan ticareti mağduru olmuş kişileri desteklemek ve korumak ve kaynak ülkelerine geri dönmelerini sağlamak amacıyla yapılacak çalışmaları planlama, koordine etme ve uygulama görevi verilmiştir. İl Yönetim Kurulu'na göre, kaynak ülkelere geri dönüş konusunda çok çeşitli sorunlar ve durumlar bulunmaktadır.

Kimi zaman kurban, suçlulara karşı açılan dava sürecine katılmaksızın bir an önce ülkesine dönmek ister. Bazen İsveç'teki davayı beklerken ülkesine dönmeyi ister, kimi zaman da davanın görülmeye başlamasına kadar İsveç'te kalıp dava bittikten ve hükmün kesinleşmesinden sonra ülkesine geri döner.

Durum ne olursa olsun, kurbanı, ya Sosyal Hizmetler'den ya da bir Sivil Toplum Kuruluşu'ndan, güncel konunun gidişatıyla ilgili bilgi veren ve çeşitli makamlarla ilişkiler kurmasında destek olan bir bağlantı elemanı verilir.

Suç mağdurlarının büyük çoğunluğu, yalnızca ülkelere dönmek için bilet parasının ödenmesiyle ilgili yardım istediklerini bildirirler ve çok azı, geriye dönüş konusunda daha kapsamlı bir yardıma gerçekten ihtiyacı olduğunu ifade eder. Sosyal Hizmetler, onlara her zaman onları ülkelerinde destekleyecek bir örgütle temas kurulmasını isteyip istemediklerini sorusunu yöneltir ancak çoğu böyle bir şey istemez. Kaynak ülkedeki sivil toplum kuruluşlarıyla temas kurmanın alternatifi, bir çok ülkede faaliyet gösteren ve geri dönüşler ve suç kurbanlarını destekleme konularında çok deneyimli olan IOM'yle (Uluslar arası Göç Örgütü- ç.n) temas kurmaktır.

Dikkate alınması gereken bir bakış açısı, bazen insan ticareti kurbanlarının, ülkelere geri döndüklerinde yeniden istismar edilen bir duruma düşebilmeleridir.

İsveç'te insan ticaretine maruz kaldıklarından kuşkulanan Nijeryalı kadınlar, ülkelere geri dönmek istememektedirler ve bunların çoğunluğunun İspanya ve İtalya'da oturma izni vardır. İsveç polisinin ve Sosyal Hizmetler kurumunun, Nijerya'daki durumu daha iyi öğrenmesi ve Nijeryalı kadınların hangi koşullar altında Güney Avrupa'ya geldikleri ve hangi türden oturma izni aldıkları hakkında bilgi edinmesi gerekmektedir.

Eğitim ilgili kuruluşlardaki yetkinliği artırıyor

Suç Mağdurlarını Destekleme Kurumu, hükümetten polis, savcılık, mahkemeler ve Göçmen Dairesi'nde yetkinliğin artırılması görevini almıştır. Bu eğitim çalışmalarının amacı, fuhuş ve cinsel amaçlı insan ticaretinin oluşmasını etkileyebilen arka plândaki mekanizmalar hakkındaki bilgileri artırmak ve mağdurlara gösterilen muameleyi daha da iyileştirmektir.

Suç Mağdurlarını Destekleme Kurumu, işbirliği yaptığı diğer kurumların temsilcileriyle birlikte, yukarıda belirtilen makamlardaki fuhuş ve insan ticareti konusundaki etkinliği artırmak üzere bir eğitim programı oluşturmuştur ve şu anda uygulamaktadır. Eğitim çalışmaları, 2009 sonbaharında başlatılmıştır ve bütün 2010 yılı boyunca sürdürülecek olan bu program ülkenin her yerindeki çeşitli makamlardan stratejik olarak seçilmiş yaklaşık 200 kişiyi kapsayacaktır.

Suç Mağdurlarını Destekleme Kurumu'nun iletişim müdürü Gudrun Nordborg “Genellikle genç olan mağdurlarla çalışan bütün personelin, fuhuş ve insan ticareti mağdurlarının içinde buldukları özel durumlar hakkındaki bilgilerinin artması gerekmektedir”, diyor.

“Fuhuşa teşvik ya da insan ticaretinde kontrol ve mağduriyetin yarattığı sonuçlar öyle ağır olabilir ki, kurbanın suçluyu güveneceği tek dayanak olarak gördüğü bir travmatik bağımlılıktan söz edilebilir. Bu durumda suçlu kişi, mağdur için ‘kurtuluşun’ yakın görüldüğü zamanda bile mağduru manipüle etme gücüne sahiptir ve yetkili personelin sürekli tetikte olması gerekmektedir, evet, ta mahkeme salonuna kadar”, diye ekliyor Gudrun Nordborg.

Eğitimde katılımcıların, mağdurların içinde buldukları karmaşık ve zor durumu daha iyi anlayabilmeleri için drama ve olay tanımlamaları gibi birçok değişik pedagojik yöntem de kullanılmaktadır. Eğitim, İsveçli yetkili personelin kültürel açıdan yabancı bulunabilecek şeylere karşı anlayışını artırmayı da hedeflemektedir. Eğitim programına eşcinsellerle ilgili konular da dahil edilmiştir.

“Bizim yaşadıklarımızın çok uzağında hayat koşullarından gelen insanlarla karşılaşmalarda, en büyük risk, onlarla iletişim kurmakta başarısız kalmamızdır. Aynı zamanda güvenilir bir yargı sürecinin temeli olan itimadı yaratmak için gerekli olan profesyonel bir karşılama, böylesi durumlarda tümüyle belirleyici olmaktadır”, diyor Gudrun Nordborg.

Etkinliği artırmak için ulusal eşgüdüm

İsveç'te daha 2004 yılında kamu yetkilileri, örgütler, kilise cemaatleri, müzeler ve üniversiteler arasında İnsan Ticaretine Karşı İşbirliği, adıyla yepyeni bir “gelişim ortaklığı” başlatmak için inisiyatife geçildi. Bu girişim gerçekte 2007 sonu 2008 başında sona erdirildi ama ardında insan ticaretiyle mücadelede yürütülen bir dizi etkinlikler için bir işbirliği platformu bıraktı. Hükümet, fuhuş ve insan ticaretine karşı mücadele eylem plânında (bkz. s. 49), Stockholm İl Yönetimi'ne çok sayıda görevler verdi. Bu görevlerden biri, ulusal eşgüdümdür ve her şeyden önce kamu yetkilileri arasındaki ve ayrıca kamu

yetkilileri ve Sivil Toplum Kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmeyi ve etkinleştirmeyi içermektedir.

Patrik Cederlöf, İnsan Ticaretine Karşı İşbirliği'nde yürütme sorumlusuydu ve bugün fuhuş ve insan ticaretiyle mücadelede ulusal eşgüdümü yönetmektedir: “Hükümetten, ulusal plânda eşgüdüm ve işbirliği çalışmalarını geliştirme görevini aldık. Bu görev, büyük şehir bölgelerinde mevcut olan ve göreceli olarak iyi yürütülen çalışmaları kapsamakta ama İsveç'te henüz aynı düzeye gelmemiş yerler ve bölgelerdeki inisiyatifleri desteklemeyi de içermektedir”.

Eşgüdüm görevini yürütmek için konuyla ilgili en yakın çalışma yapan İsveç Emniyet Genel Müdürlüğü, kolluk yetkilileri, belediyelerin sosyal hizmet daireleri, savcılıklar ve Göçmen Dairesi gibi aktörlerin danışmanlığı altında bir Ulusal Yöntem Destek Grubu oluşturulmuştur.

Yöntem Destek Grubu, her şeyden önce şimdiye kadar fuhuş ve insan ticaretine karşı kendi başına çalışma yürütmemiş ya da yalnızca küçük çapta yürütmüş olan iller ve bölgeler için bir stratejik kaynak olarak işlev görecektir. Yöntem desteğinin yöneltileceği kurumlar değişiklik göstermektedir ama bunlar örneğin tek başına bazı yetkili kuruluşlar, uzman kişiler, ortak çalışma grupları, tek tek belediyeler ve iller, vb. olabilir.

“Bu alandaki temel ve ortak bir bilgi veri tabanı, etkin bir işbirliğine ulaşmak için değer biçilemez bir araçtır ve bu sorunlara karşı etkin biçimde önleyici önlem almak ve karşı koymak için bir zorunluluktur”, diyor Patrik Cederlöf.

Cederlöf, çalışmaları, bütün ülkede birçok aktörle birlikte yürütülmekte olan çok yönlü bir işbirliği olarak tanımlamaktadır. Yöntem Destek Grubu ve Stockholm İl Yönetimi, UNIFEM (Birleşmiş Milletler Kadınlar Kalkınma Fonu- ç.n) ile birlikte, fuhuş konusunda bilgi yayma düşüncesiyle bir enformasyon ve eğitim kitapçığı hazırlamıştır. Grup, insan ticareti mağduru olan kadınlara daha iyi ulaşmak için, İsveç'te bulunan ”Kadını Koruma Hattı” nı geliştirmek üzere, Baltık Ülkeleri'nin eylem grubu (Council of Baltic States' Task Force against Traficcing in Human Beings) ve Kadını Korumak İçin Ulusal Merkez'le (NCK) de işbirliği yapmaktadır.

“Suça maruz kalan birisi olarak Kadını Koruma Hattı'yla nasıl temas kurulacağına ilişkin bilgi veren ‘Safe Trip’ (güvenli yurda dönüş) adı altında bir enformasyon kampanyası başlattık. Bu enformasyon, çok sayıda dilde, örneğin oteller, lokantalar, taksiler, hava alanları ve limanlar aracılığıyla yayılacaktır. Kadınlar için umumî tuvalet kapılarının iç kısımlarına da birçok dilde yazılmış stickerler (çıkartma etiketler- ç.n) yapıştıracağız”, diyor Patrik Cederlöf.

Yöntem Destek Grubu'nun çalışması, hükümetin eylem plânının uygulandığı dönem içinde, başka bir deyişle Aralık 2010'a kadar geliştirilecektir. “Ancak gerçekten, NMT'nin (Ulusal Yöntem Destek Grubu) insan ticaretiyle mücadelede kalıcı bir araç olmasını ümit ederim. Bu çalışmada uzun erimlilik son derece önemli ve daha yapacağımız çok şey var”, diyor Patrik Cederlöf.

Kadın hareketinin merkezî rolü

İsveç'teki ilk kadın sığınmaevleri, 1978 yılında Stockholm ve Göteborg'de, toplumun, kadınların yakınlarındaki erkekler tarafından şiddet ve cinsel tacize maruz bırakılması karşısında bir şey yapma becerisinden yoksun olmasına karşı bir tepki olarak açıldı. O günden bu yana bu merkezler, erkeklerin kadınlara uyguladığı şiddeti görünür kılmak için en önde gelen çalışmayı yapmışlardır.

İsveç'te, kadın sığınmaevleri konusunda iki ulusal örgüt vardır. Bu örgütler arasındaki bir farklılık, bunlardan biri olan Kadın ve Genç Kız Sığınmaevleri Örgütü'nün (ROKS), kendi işyerlerinde erkeklerin çalışmasına izin vermemesidir. ROKS, 1984'den beri bulunmaktadır ve ülke genelinde, şiddete maruz kalmış kadın ve çocuklara sığınmaevi sağlayan 100 kadar merkezi vardır. Diğer örgüt, olan İsveç Kadın ve Genç Kız Sığınmaevleri Federasyonu (SKR), 1996'da kuruldu ve 67 üye merkezi bulunmaktadır.

Norrboten (Kuzey İsveç'te bölge- ç.n) Kadın Sığınmaevleri Vilâyet Örgütü başkanı Eva Engman'ın Kadın Sığınmaevleri çalışmalarında 22 yıllık deneyimi var. Engman, “the Nordic Baltic Pilot Project” - ismiyle 2006-2008 yılları arasında insan ticareti mağduru olan kadın ve genç kızlara verilen destek, barınma ve ülkelerine güven içinde geri dönme olanaklarını geliştirmek amacıyla sürdürülen Kuzey ve Baltık Ülkeleri işbirliği çalışmalarında, İsveç kadın sığınmaevlerinin ulusal eşgüdüm başkanlığını da yapmıştır.

“Fuhuş ve insan ticaretiyle mücadele çalışmalarında kadın sığınmaevleri ve kadın hareketinin, çok önemli bir yeri olmuştur. Sürüp gitmiş ve hâlâ sürmekte olan bu insafsız kadın ticaretini, Kadın Sığınmaevleri hareketi içinde görünür kıldık hep”, diyor Eva Engman.

Engman, on yıldan fazla bir süredir içinde yer aldığı, İsveç'te olduğu gibi kuzeybatı Rusya ve Baltık Ülkeleri'nde de sürdürülen yorgunluk bilmez çalışmayı anlatıyor. Fuhuş ve insan ticaretine karşı birçok gösteriler, polis ve politikacılarla toplantılar, genelevlere girmek için eylemler, uluslar arası konferanslar ve daha bir çok şey yapıldı. “İsveç'te 1999'da çıkarılan ve hepimizin gurur duyması gereken seks satın almayı yasaklayan yasayı da içeren kadını

korumayı düzenleyen bir yasal mevzuatın bulunması, kadın hareketinin esedir”, diyor Eva Engman.

Eva Engman 2010 yılı boyunca Kadın ve Genç Kız Sığınmaevleri Ulusal Örgütü’nde (ROKS) çalışan Mildred Hedberg ile birlikte, hükümetin fuhuş ve insan ticaretine karşı eylem plânına dahil bir projenin koordinatörlüğünü yapacaktır. Proje İsveç’teki kadın sığınmaevlerine, insan ticareti mağduru olan kadın ve genç kızlara destek ve barınma sağlama konusunda eğitim vermeyi hedeflemektedir. Kaynak ülkelerdeki kadın örgütleriyle ilişki kurarak, bu ülkelere güven içinde geri dönüş için de çalışılacaktır.

Kadın sığınmaevleriyle ilgili proje, çeşitli aktörler, örneğin polis, sağlık hizmetleri, sosyal hizmetler, Göçmen Dairesi, vb. arasında işbirliğini geliştirmeyi de hedeflemektedir. 2010 Yılında İsveç’in çeşitli yerlerinde dört işbirliği konferansı yapılacaktır.

“Her şeye rağmen gelecek için iyimserim ve hepimizin işbirliği içinde gösterdiği ortak gayretlerin sonuç vereceğine inanıyorum. İsveç’in, yabancı ülkede seks satın almayı da suç sayan Norveç’teki seks satın almayı yasaklayan yasayı izleyeceğini de umut ediyorum”, diyor Eva Engman.

Sivil toplum kuruluşları mağdur çocuklara yardım ediyor

UNICEF İsveç Dairesi, birçok şeyin yanı sıra Sosyal Hizmetler Kurumu’yla birlikte, insan ticareti kurbanı olabilecek çocukları daha kolay belirlemeyi ve dikkate almayı hedef alan bir metin hazırlamıştır. Bu metin, insan ticareti mağduru olduğundan kuşkulanan çocuklarla işi gereğince karşılaşan personele yöneliktir. Bunlar, örneğin belediyelerin sosyal hizmetler dairesinde, Göçmen Dairesi’nde, poliste, savcılıkta, adliyede ve sağlık hizmetlerinde çalışan personel olabilir.

UNICEF İsveç Dairesi, fuhuş ve insan ticaretine karşı Ulusal Yöntem Destek Grubu’yla (bkz. s: 35) birlikte, yukarıda sıralanan kuruluşların personeli için eğitim seminerleri de düzenliyor.

ECPAT İsveç Dairesi, çocukla seks ticaretinin her türüne karşı -çocuk pornografisi, cinsel amaçlı çocuk ticareti ve çocukla seks turizmi- önleyici ve durdurucu çalışma yapan bir sivil toplum kuruluşudur.

ECPAT İsveç Dairesi, Mart 2005’de web temelli bir yardım hattı başlattı. Bu hatta herkes anonim olarak, kuşkulandığı çocuk pornografisi, cinsel amaçlı çocuk ticareti ve çocukla seks turizmini rapor edebilir. ECPAT hattına gelen ihbarlar tasnif edilir ve inceleme için Kriminal Polisi’ne iletilir.

ECPAT, 2009 yılında İsveç’teki bütün büyük bankalarla, çocuk pornografisiyle ilgili ödemelere karşı çalışma başlatmak için bir işbirliği anlaşması im-

zaladı. En önde gelen seyahat firmaları da ECPAT İsveç Dairesi'nin davranış ilkeleri kodunu kabul ederek çocukların ticari olarak cinsel sömürüsüne karşı çalışmaya katılmışlardır.

Hükümet 2009-2010 yılları için Çocuk Esirgeme Vakfı'na, kısmen sosyal hizmetler, çocuk ve gençlik psikiyatrisi ve kurumsal bakım alanlarında profesyonel faaliyet gösterenler arasında bir iletişim ağı kurmak ve kısmen de İsveç'teki insan ticareti mağduru çocuklara verilen destek hakkında bilgi yaymak üzere ödenek vermiştir.

İsveç kraliçesi Silvia 1999'da World Childhood Foundation örgütünü kurdu. Örgüt, aralarında insan ticareti mağduru olan ve ağır tacizlere maruz kalan çocuklara, sokak çocuklarına, kurumlardaki çocuklara ve genç annelere yardım biçiminde olan çeşitli projeleri desteklemektedir. Zor duruma düşmüş kız çocuklarına özel ilgi gösterilmektedir.

İsveç kral ve kraliçesi World Child and Youth Forum (WCYF) adıyla bir forum inisiyatifi de başlatmıştır. Forum'un, BM'in Çocuk Hakları Sözleşmesi'yle ilgili konuşmalar ve deneyim alış verişi için bir platform olması düşünülmüştür. Forum'un yeri Stockholm Kraliyet Sarayı olacaktır ve ilk forum 2010 yılının sonunda gerçekleştirilecektir. Forum'un bundan sonra her yıl yapılan bir toplantı haline gelmesi düşünülmektedir.

Sendikalar da fuhuş ve insan ticaretine karşı mücadele ediyor

"İnsan Ticaretine Karşı Sendikalar Federasyonu" Projesi, UNIFEM İsveç Dairesi ile IF Metal, İnşaat İşçileri Federasyonu ve Nakliye İşçileri Federasyonu gibi erkek-yoğun sendikalar arasındaki bir işbirliği projesidir.

Projenin amacı, insan ticaretinin ne anlama geldiği konusundaki bilinci artırmak ve bu korkunç olaya karşı mücadelede erkeklerin katılımının ne kadar önemli olduğunu göstermektir. Proje, özellikle, insan ticaretine yol açan talebe karşı yürütülen çalışmada, erkeklerin fuhuştaki rolünü aydınlatmayı da hedeflemektedir. 2009 Yılında UNIFEM İsveç Dairesi, polis, savcılık, Sosyal Hizmetler Kurumu ve araştırmacılar arasından konuşmacıların katıldığı ve film gösterilerinin yapıldığı iki günlük üç ayrı konferans düzenlenmiştir.

SOKAK FAHİŞELERİNİN SAYISI

Ulusal Halk Sağlığı Kurumu tarafından 2007 yılında yaptırılan bir araştırmada, İsveç'in büyük şehir bölgelerinde sokak fahişeliği yapanların sayısı, Stockholm'de 200, Malmö'de 70'e yakın ve Göteborg'de 30 civarında olarak belirlenmiştir.

İNTERNET FUHUŞU

Kriminal Polis İT-Suçları Masası, 2008 yılında kadınların İsveç'te fuhuş amaçlı olarak sunulduğu ilânların olduğu altı web sayfasını inceledi. Bu web sayfalarından hiç birinin İsveç'teki bir server'e yerleştirilmediği, bunların çoğunluğunun ABD'de ama aynı zamanda Almanya, Hollanda, Danimarka ve Rusya'da da internet ağına yerleştirildiği görüldü.

İncelenen bu altı web sayfasında fuhuş yapan 417 kadınla ilgili ilânlar vardı. Fuhuş amaçlı olarak sunulan bu kadınların yaş yelpazesi 18'den 64'e kadar uzanıyordu. Ancak ilânların çoğu, 22 ile 35 yaş arasındaki kadınları pazarlıyordu. Bunlar köken olarak dünyanın her tarafından geliyordu ve ilânların çoğu İsveççe ya da İngilizce olarak düzenlenmişti. Bölge olarak dağılıma bakıldığında, 222 kadının Stockholm'de, 51 kadının Västra Götaland'da ve 39'unun da Skåne'de satıldığı görülmüştü.

GENÇ KURBANLAR EN ÇOK DOĞU ÜLKELERİNDEN

İsveç'te 2007-2008'de cinsel amaçlı ticarete kullanan kızlar ve kadınlar ilk elde Estonya, Rusya, Romanya ve Polonya'dan geliyordu ve 13-36 yaşları arasındaydılar. Tek tük kız ve kadın da Arnavutluk, Bulgaristan, Tayland, Letonya, Çek Cumhuriyeti ve Ukrayna'dan geliyordu.

Son yıllarda fuhuş ve insan ticaretine zorlandıklarından kuşkulanan Nijeryalı kadınlara da -daha çok Göteborg bölgesinde olmak üzere-rastlanılmıştır.

KRİZ VE TRAVMA MERKEZİ

Stockholm'deki Kriz ve Travma Merkezi, özel bir sağlık kurumudur ve travma geçiren insanların rehabilitasyon ve eski durumlarına dönme haklarını desteklemektedir. Kurum, geniş kapsamlı bir kriz ve travma merkezi olarak, çeşitli biçimlerde şiddete, tecavüze ve travmaya maruz kalmış ve başlıca insan ticareti ve cinsel şiddet kurbanı olmuş insanların tanı, tedavi ve rehabilitasyonunda uzmanlaşmıştır.

DESTEK TELEFONU

Kadını Koruma Hattı, sokakta, bir ilişkide, fuhuşta ya da insan ticaretinde olup olmadığına bakılmaksızın tehdit, şiddet ya da cinsel tacize maruz kalan kişilere hizmet veren bir İsveç ulusal destek telefonudur. Mağdur kişinin yakını da 020- 50 50 50'ye telefon edebilmektedir. Kadını Koruma Hattı, gece gündüz açıktır ve nereden aranırarsa aransın ücretsizdir. Bu hatla yapılan konuşma telefon faturasında görülmemektedir.

DAHA FAZLA BİLGİ İÇİN

www.brottsoffermyndigheten.se

Suç Mağdurlarını Destekleme Kurumu

www.kvinnofridslinjen.se

Tehdit ve şiddet mağduru kadınlar için ulusal telefon destek hattı

www.roks.se

İsveç Kadın ve Genç Kızlar Sığınmaevi Ulusal Örgütü

www.ecpat.se

Çocuk fuhuşu, çocuk pornografisi ve cinsel amaçlı çocuk ticaretini kaldır! (İsveç Dairesi)

www.childhood.org

World Childhood Foundation

220 4792527240
ECONOMY
Boarding Pass

Boarding Pass

LINE
GAGE

OTP 60983

*
*
*
*
*
*

PARLES/MA/AMS
TKT 220 4792527240
OTP
MUC
LUFTHANSA

Carrier: LH Flight No./Class: 3423 Q
Date: 15 JUL

Gate: 010 Boarding Time: 1615 Seat: 22A
NONSMOKER

Pcs Ck. Wt. Unck. Wt. Pcs. Ck. Wt. Unck. Wt.

02

ULUSLAR ARASI İŞBİRLİĞİ

**SINIRAŞAN SORUNLARIN ÜSTESİNDEN BİRLİKTE
GELİNMELİDİR**

Anita Gradin daha 1995’de İsveçli AB Komisyonu üyesi olarak insan ticareti sorununu Avrupa Birliği içinde tartışmaya başladı. O zaman AB kurumlarındaki birçok kişi onu ciddiye almamıştı ve üye ülkelerdeki sokak fuhuşu yapan yabancı uyruklu kadınları, insan ticaretinin değil de, daha çok, “göçmen fuhuşu” nun işareti olarak görmüştü.

Üç sosyal demokrat kadın politikacı: Anita Gradin, Maj-Britt Theorin ve Margareta Winberg, insan ticareti sorununu erken bir aşamada hem İsveç’in hem de Avrupa’nın gündemine yerleştirdiler.

Bugün bu konuda bilgi ve fuhuşla insan ticareti arasındaki bağlantıyı gören ve giderek büyüyen bir kamuoyu vardır. AB’nin adalet ve toplumsal cinsiyet eşitliği bakanları, 1997’de Haag Deklarasyonu denilen ve üye devletleri insan ticareti konusunda birer ulusal raportör atamaya özendiren anlaşmayı imzaladılar. İsveç, bu öneriyi ilk yerine getiren ülkelerden biri oldu.

İnsan ticareti, küresel bir sorundur ve kamu yetkililerini, STK’ları,

araştırmacıları, kamuoyu yaratıcılarını ve bütün halkı kapsayan sektörler arası bir müdahale biçimi olduğu kadar, bir küresel ve bölgeler arası işbirliğini de gerektirir. Organize suç, insan ticareti yapmak için sürekli yeni yollar ve biçimler bulur. Bu nedenle ülkeler arası işbirliğinin ileride de geliştirilmesi tayin edicidir. Bu, hem sorunun yasal ve sosyal boyutlarına ilişkin önleyici önlemler almak açısından hem de uluslar arası işbirliğini artırmak açısından gereklidir. Bu konuda, yetkinliği artırıcı çalışmalar ve ülkeler arasında yapılan deney alış veriş, önemli bir rol oynamaktadır.

BM Genel Sekreteri Ban Ki-Moon, bir önceki İsveçli AB Komisyonu üyesi Margot Wallström'ü, kadınların savaşta ve diğer çatışmalardaki mağdur durumlarını izlemek için Şubat 2010'da kendi özel temsilcisi olarak atamıştır. Wallström'ün görevi, BM'in, çatışmalarda sivil halka yönelik cinsel şiddete karşı 1820 no'lu kararını uygulamaya koymaktır.

AB Komisyonu üyeliğine yeni atanan İsveçli Cecilia Malmström, polis, göçler ve insan ticareti gibi organize suçlarla ilgili sorumlulukları içeren içişleri görevini üstlenmiştir.

Uluslar arası sözleşmeler önemli

Uluslar arası sözleşmeler, genellikle sınıraşan suçlar olması nedeniyle insan ticaretiyle mücadelede önemlidirler. BM, Avrupa Konseyi ve AB içinde, insan ticaretiyle mücadele çalışmasında bir dizi mücadele aracı bulunmaktadır.

BM'in insan ticaretini, özellikle de kadın ve çocuk ticaretini önlemeye, mücadele etmeye ve cezalandırmaya yönelik Sınıraşan Örgütlü Suçlar Sözleşmesi ve bunun ek protokolü (Palermo Protokolü), küresel açıdan önemli bir dönüm noktası olmuştur. Palermo Protokolü'yle ilk kez, insan ticareti suçunun, uluslar arası plânda kabul gören kapsamlı bir tanımlanması yapılmıştır. Buna karşılık Protokol yalnızca minimal bir standart oluşturmuştur. Bu da ulusal önlemlerin daha kapsamlı ve daha sert olabileceği anlamına gelmektedir.

İnsan ticareti ve çocukların cinsel istismarı sorunu, birçok uluslar arası anlaşmada ve başka alanlarda işlenmekte ve yer almaktadır. Bunların başlıcaları:

- BM'in insan ticaretinin, özellikle kadın ve çocuk ticaretinin önlenmesine, durdurulmasına ve cezalandırılmasına ilişkin ek protokol (İsveç'in 2004'de onayladığı Palermo Protokolü).
- BM'in Çocuk Hakları Sözleşmesi (Çocuk Hakları Konvansiyonu) ve buna bağlı çocukların satılmaları, çocuk fuhuşu ve pornografisi konusundaki ek protokol (İsveç tarafından 1990 ve 2006 yıllarında onaylanmıştır).
- BM'in Kadınlara Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi

- (CEDAW, İsveç tarafından dünyada ilk ülke olarak 1980’de onaylandı).
- İnsan ticaretiyle ilgili Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İsveç tarafından 2010 baharında onaylanacak).
 - Çocukların cinsel istismar ve tecavüze karşı korunmasına ilişkin Avrupa Sözleşmesi (İsveç tarafından 2005’de onaylandı.)
 - AB’nin İnsan Ticaretiyle Mücadeleye İlişkin Çerçeve Kararı (İsveç tarafından 2002’de kabul edildi).
 - AB’nin İnsan ticareti kurbanlarına geçici oturma izni verilmesine ilişkin direktifi (İsveç’te 2007’de yürürlüğe girdi).

Polisin insan ticaretine karşı uluslar arası çalışması

İnterpol 187 ülkeyi kapsamaktadır ve dünyanın en büyük uluslar arası polis örgütüdür. Üye ülkeler, kriminal polisin alanına giren, esas olarak genel ceza hukuku kapsamındaki suçlarla ilgili işbirliği yapmaktadırlar. İşbirliği, her üye ülkenin kendi ulusal yasal mevzuatı çerçevesinde yürütülür.

Europol, AB’nin suçla mücadele örgütüdür. Sınıraşan organize suçlara karşı önleyici faaliyeti ve mücadeleyi hedefleyen bu işbirliğine 27 ülke katılmaktadır. Europol’ün İsveç’teki kontak merkezi, Emniyet Kriminal Polisi’nde bulunmaktadır. Europol, en az iki AB üyesi ülkenin karışmış olduğu, insan ticareti, gibi ağır ve sınıraşan suçlara karşı çalışmaktadır.

Stockholm Merkez Bölge Polisi, daha önce Avrupa Projesi (bkz. s: 16) denilen İnsan Ticaretiyle Mücadele Komisyonu’nun cinsel amaçlı insan ticaretiyle mücadele çerçevesinde başarılı bir mücadele yürütmektedir.

Stockholm Merkez Bölge Polisi, insan ticaretiyle ilgili olarak Avrupa’daki operasyon işbirliğini ve suçu önlemeye yönelik çalışmayı geliştirmek için Ekim 2009’da “Joint Cooperation between Police and Social Service against Trafficking” (COPSAT), adlı bir proje başlattı. Proje, travma geçiren suç kurbanlarını sorguya çekmeyi ve insan ticareti kurbanlarının kendi ülkelerine yeniden uyum sağlamaları için işbirliği biçimleri geliştirmek üzere AB içinde yöntemler yaymayı hedeflemektedir.

Avrupa Birliği tarafından 2009-2011 yılları arasında 450.000 Euro ile kısmen finanse edilen COPSAT’a, işbirliği yapmakta olan İsveç, Polonya, Estonya ve Romanya’dan polis, sosyal hizmet yetkilileri ve sivil toplum kuruluşları katılmaktadırlar.

Ewa Carlenfors, Komisyon’un başkanı ve aynı zamanda COPSAT’ın İsveç’teki proje yöneticisidir. Ayrıca operatif istihbarat masası amiridir ve hırsızlıktan insan ticareti konularına kadar polis teşkilâtında 33 yıllık deneyimi vardır. İnsan ticareti kurbanlarının iyi himaye görmesinin ve kendi ülkelerine

güven içinde dönmelerinin iki önemli konu olduğunu belirtmekte ve COP-SAT işbirliğinin buna katkıda bulunacağını umut etmektedir: “Mağdurların iyi himaye görmesi, onlara gelecekte daha iyi bir şans verir. Bürokrasi kaldırılmalı ve acil sosyal hizmet büroları, insan ticaretiyle ilgili olarak daha iyi bilgiyle donatılmalıdır. Onları sığınmaevlerine yerleştirmek masraflıdır, ama insan hayatı söz konusu olunca para düşünülemez”.

Uluslar arası işbirliğinde zorlaştırıcı olan şey, çeşitli ülkelerin yasal mevzuatındaki farklılıklardır. “İnsan ticareti söz konusu olduğunda en büyük zorluk, talep hakkında konuşmaktır. Seks satın alan erkekler olmasaydı, sorunun yarın çözülmüş olabilirdi”, diyor Ewa Carlenfors.

Eurojust sınıraşan suçlara karşı işbirliğini artırmakta

İsveç, bütün üye ülkelerden gelen savcılardan oluşan Avrupa Savcılar Birliği, ismiyle anılan Eurojust’un 2002 yılında kurulmasında inisiyatif alan ülkelerden biridir.

İsveç, altı yıl sonra diğer 13 üye ülkeyle birlikte, Eurojust’ü gözden geçiren ve etkinleştiren bir çalışma yaptı ve bu başlıca acil olaylar için gece gündüz ulaşılabilecek bir nöbetçi daire kurulmasıyla sonuçlandı. Bu gözden geçirme, Avrupa Yargı Ağı’na (European Judicial Network- EJN) daha açık ve daha etkin bir rol vermiştir. 1998’de kurulan EJN, suçla mücadele ulusal makamlarının (kontakt merkezleri) temsilcilerinden oluşmaktadır. Kontakt merkezlerinin temel görevi, üye devletlerin yetkilileri arasındaki, her şeyden önce insan ticareti gibi ağır suçlarla mücadelede operatif işbirliğini kolaylaştırmaktır.

İnsan ticaretine karşı işbirliğinde tartışmalı Stockholm Programı

Stockholm Programı, 2010-2014 döneminde uygulanmak üzere, sınır kontrolleri, polis çalışması, iltica ve göç konularında yürütülecek AB işbirliğini içeren bir çerçeve kurallar ve yönelimler bütünüdür. Hem taraftarı hem de eleştirenleri olan Stockholm Programı, İsveç’in başkanlık döneminde tartışıldı ve Avrupa Komisyonu tarafından 10-11 Aralık 2009’da kabul edildi. Stockholm Programı’nın uygulanması, göreve yeni başlamış olan İsveçli AB Komisyonu üyesi Cecilia Malmström’ün sorumluluk alanına girmektedir.

Programın hedefi, üye ülkelerin polis, savcı ve gümrük yetkilileri arasındaki ve ayrıca bunlarla AB kurumları olan Eurojust (savcı) ve Europol (polis) arasındaki enformasyon alışverişini daha da iyileştirmektir. AB’nin çocuk pornografisi ve insan ticaretine karşı yasalarının sertleştirilmesi gerekmektedir ve Schengen Anlaşması’na bağlı yeni enformasyon sisteminin, sınır kont-

rolleri için tayin edici bir araç olduğuna işaret edilmektedir.

Programı eleştirenler, ileri sürülen bu güvenliğin, gözleme-denetlemeyi artırma ve zor durumdakilerin Avrupa'ya gireceği eşiği yükseltme biçiminde yüksek bir fiyatı olacağını söylemektedirler.

Baltık çevresinde iyi işbirliği

Baltık Ülkeleri Konseyi (Council of the Baltic Sea States- CBSS) 1992'de Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonraki ölü dalgaların üzerinde kuruldu. Üye ülkeler, Baltık'ın dokuz kıyı ülkesi olan Danimarka, Estonya, Finlandiya, Letonya, Litvanya, Polonya, Rusya, İsveç ve Almanya ve ayrıca Norveç ve İzlanda ve Avrupa Komisyonu'dur. Konsey'in merkezi Stockholm'dedir.

2006 Sonbaharında Konsey içinde, on bir üye devletin sorumlu bakanlıklarının ve Avrupa Komisyonu'nun uzmanlarından oluşan insan ticaretine karşı Çalışma Grubu (Task Force against Trafficking of Human Beings) kuruldu. Çalışma Grubu'nun çalışmaları, Kuzey Ülkeleri ve Baltık Ülkeleri'nde daha önce başarıyla yürütülen insan ticaretiyle mücadele işbirliğine dayanmaktadır.

İsveçli hukukçu Anna Ekstedt, Baltık Ülkeleri Konseyi'nin baş danışmanı ve insan ticaretine karşı Çalışma Grubu sorumlu proje yöneticisidir.

“Baltık çevresindeki ülkeler arasında iyi bir işbirliği sürdürüyoruz.

Birlikte insan ticaretini açığa çıkarmak, konuya uygun personeli eğitmek ve bölgedeki insan ticaretine karşı önleyici önlemler almak için çalışıyoruz”, diyor Anna Ekstedt.

“CBBS bölgesinde fuhuş ve fuhuşun cinsel amaçlı insan ticaretiyle bağlantısı konusunda elbette farklı görüşler var ama bizim gücümüz, üzerinde çalışacağımız bir platformun olması. Diyalog ve ortak çalışma biçiminin kendisi önemli. Her yıl resmi toplantılarımız oluyor ama sıklıkla kendi aramızda buluşup tartışıyor ve deneyimlerimizi de paylaşıyoruz. Bazı eğilimleri erken aşamadayken keşfedebiliyoruz ve bazı faaliyetlerin kısmen tekrarından da kaçınabiliyoruz. Ülkelerimizin faaliyetlerini ve deneyimlerini birlikte değerlendiriyoruz”.

Çalışmanın odağında, kurbanları erken bir evrede belirlemeyi ve mağdurları koruyup kollamayı mümkün kılabilmek için sosyal sorunlar ve eğitime dayalı önleyici çalışmalar bulunmaktadır.

CBSS'nin Çalışma Grubu, 2008-2010 yılları arasında üye ülkelerde bir dizi eğitim ve enformasyon projesini de yürütmektedir. Projelerden biri, Uluslar arası Göç Örgütü'yle (IOM) işbirliği içinde konsolosluk ve elçilik personeline eğitim vermektir: “Konsolosluk personeli, insan ticareti hakkında bilgisinin

olması halinde ve bunu fark etmek ve önlemek için ne yapması gerektiğini biliyorsa, vize başvurularında önemli bir rol oynayabilir. Bunlar ilişkiler ve destek sağlayarak ülkeye geri dönüşte de yardımcı olabilirler”, diyor Anna Ekstedt.

Birçok ülkede İsveçli irtibat görevlileri

İsveç polisinin, diğer kuzey ülkelerindeki polis ve gümrük personeliyle birlikte, başlıca Baltık Ülkeleri, Doğu Avrupa ve Tayland'da olmak üzere, 20 kadar ülkede irtibat görevlileri vardır. Bunlar sınıraşan organize suçlara karşı, başlıca insan ticareti ve çocukla seks turizmine odaklı olarak çalışmaktadırlar.

Kuzey Ülkeleri arasındaki Polis ve Gümrük İşbirliği (PTN), danışmanlık, koordinasyon ve işbirliği yapan bir organdır. İşbirliği esas olarak, sınıraşan karakterli ağır suçlarla mücadele için ve irtibat görevlileri yerleştirmek yoluyla, ortak Kuzey programı uyarınca yürütülmektedir.

PTN'in irtibat görevlileri, görevli buldukları ülkelerde ve Kuzey Ülkeleri'nde, suçla mücadele eden yetkililere katkıda bulunup onlarla işbirliği yapabilmektedirler.

Kadından Kadına, Kafkasya'da önleyici çalışma yapıyor

Kadından Kadına örgütü, Bosna-Hersek' deki savaş boyunca kadınlara yapılan tecavüzlere karşı bir tepki olarak 1993'de İsveç'te kuruldu. Kadından Kadına, çatışma bölgelerindeki kadınların örgütlenmesini desteklemekte ve barış ve yeniden imar çalışmalarında aktif rol oynayan yerel kadın örgütleriyle işbirliği yapmaktadır.

Kadından Kadına, Ermenistan'daki başlıca cinsel amaçlı insan ticaretine karşı da büyük mücadele veren Democracy Today isimli örgütü desteklemektedir. Democracy Today, bir başka Ermeni örgütüyle birlikte, başkent Erivan'da sığınmaevi hizmeti vermekte ve çocuk esirgeme kurumlarındaki genç kızların insan ticaretine çekilmesini önlemek için bir proje yürütmektedir.

Kuzey Enstitüsü bilgi derliyor

Cinsiyet Bilgisi İçin Kuzey Enstitüsü (NIKK), cinsiyet ve cinsiyet eşitliği konularında araştırma yapılan Kuzey Ülkeleri temelli bir bilgi merkezidir. NIKK, Oslo Üniversitesi'nde bulunmaktadır ve Kuzey Ülkeleri Bakanlar Kurulu tarafından finanse edilmektedir.

NIKK'nın yürüttüğü birçok projeden biri, “Kuzey Ülkeleri'nde Fuhuş (2007-2008)” dur. Projenin raporunda, son on yılda uluslar arası fuhuş piya-

salarındaki yabancı kadın sayısındaki artışın, Kuzey Ülkeleri'ndeki fuhuş ve insan ticaretinin yasal yollarla çözümünü nasıl etkilediği tarif edilmektedir. Kuzey Ülkeleri'nin hepsinin bugün yeni bir durumla karşı karşıya olduğu açıktır. Bu yeni duruma bağlı olarak, çeşitli ülkelerde seks satın alanları suçlu sayma konusundaki gerekçelendirmelerin birbirinden nasıl ayrıldıkları tartışılmaktadır. Raporda seks satın alanların internette nasıl birbirleriyle sohbet ettiklerine ve polis ve sosyal hizmetler personelinin, İsveç'in seks satın almayı yasaklayan yasasını nasıl tartışıp uyguladıklarına da değinilmektedir.

DAHA FAZLA BİLGİ İÇİN

www.cbss.org *Baltık Ülkeleri Konseyi*

www.ungift.org *İnsan Ticaretine Karşı Küresel Girişim*

BİR ULUSAL EYLEM PLÂNI

BİRÇOK ALANDA GÜÇLENDİRİLMİŞ ÇALIŞMALAR

“İnsanların, genellikle de kadın ve çocukların, çeşitli biçimlerde kullanılmak amacıyla çalıştırılması kabul edilemez. Hükümet, eylem plânıyla, fuhuş ve cinsel amaçlı insan ticaretine karşı çalışmayı güçlendirmek yoluyla önemli bir adım atmaktadır”. Entegrasyon ve Cinsiyet Eşitliği Bakanı Nyamko Sabuni, İsveç Hükümeti temmuz 2008’de fuhuş ve insan ticaretine karşı mücadele etmek için, mağdur kişilerin nasıl himaye ve destek alacağına ilişkin önlemleri içeren bir ulusal eylem plânını kabul ettiği zaman böyle söylüyordu.

Plân’da başlıca “Bütün önlemlerin çıkış noktasının, bireylerin ihtiyaçlarına odaklanmak olduğu ve bu bakış açısının, yetkililerin çalışmalarıyla özdeşleştirilmesi gerektiği”, belirtilmektedir.

Hükümet bunlar için 2008-2010 yıllarında beş ayrı alanda, 36 önlemi içeren toplam 213 milyon kronluk bir yatırım yapıyor. 2011 Yılında, Eylem Plânı’nın kapsamlı bir değerlendirmesi yapılacaktır. Eylem Plânı’nın uygulanacağı beş alan aşağıda kısaca sunulmaktadır.

İnsan ticareti kurbanlarına artan destek

Hükümet, Stockholm İl Yönetimi’ne, fuhuş ve insan ticareti mağduru olmuş kişilerin kaynak ülkelerine güvenlik içinde geri dönmelerini sağlamak amacıyla yapılacak çalışmalarını planlama, koordine etme ve uygulama görevini vermiştir.

“Bu görevle, fuhuş ve cinsel amaçlı insan ticareti mağdurlarına barınma

imkanları ve destek vermek üzere yeni yollar ve yatırımlar sağlanmaktadır”, diyor Nyamko Sabuni.

İl Yönetimi bu görevi yerine getirirken, İsveç Kadın ve Genç Kızlar Sığınmaevi Ulusal Örgütü (ROKS) ve İsveç Kadın ve Kızlar Sığınmaevi Federasyonu (SKR) ile ortak çalışacaktır.

Güçlendirilmiş önleyici çalışma

Önleyici çalışmanın önemli bir parçası, fuhuş ve cinsel amaçlı insan ticaretiyle ve bunların mağdurlarıyla ilgili bilgiyi artırarak bu konudaki davranışları değiştirmektir. Çocukları ve gençleri hedefleyen bilgilendirme ve enformasyon çalışmalarına özel bir öncelik verilecektir.

Yetkili makamlar ve diğer kuruluşlardaki etik ilkeler ve davranış ilkeleri kodları, seks satın alma talebine karşı çalışmak ve kadın ve çocukların fuhuşa itilmesini azaltmak için yapılan önleyici çalışmanın başka bir önemli yönüdür. Fuhuş yapmakta olanlara alternatif geçim olanakları yaratmak üzere yapılacak çalışmalara da ihtiyaç vardır.

Adalet sisteminde güçlendirilmiş kalite ve etkinlik

İnsan ticaretiyle mücadele, hükümetin ağır organize suçlarla uzun erimli mücadele stratejisinde anahtar bir ögedir. Bu stratejinin İsveç adalet sistemine açıkça yansımaları özellikle önemlidir.

“Bu yatırım, hükümetin daha önce inisiyatif aldığı ağır organize suçlara karşı seferberlikte önemli bir yer tutmaktadır. Hükümet, bu güçlendirme önlemiyle polis ve savcılığa fuhuş ve cinsel amaçlı insan ticaretine karşı mücadelede bugünkünden daha büyük dayanıklılık veren olanaklar sağlamaktadır”, diyor Adalet Bakanı Beatrice Ask.

Artan ulusal ve uluslar arası işbirliği

Cinsel ve başka amaçlı insan ticaretlerine karşı çalışma, küresel ve bölgeler arası bir işbirliğini gerektirir. Ancak kamu yetkililerinin, sivil toplum kuruluşlarının, araştırmacıların ve kamuoyunun da içinde yer aldığı, ortak bir kurumlar arası müdahale biçimini de gerektirmektedir. Bu çalışma ayrıca bir dizi alanda eşzamanlı yapılacak faaliyetleri de gerektirmektedir. Önleyici önlemler ve mağdurların korunması ve desteklenmesiyle ilgili konulardaki işbirliği ve eşgüdümün güçlendirilmesi gerekmektedir.

“Hükümet, fuhuş ve cinsel amaçlı insan ticaretine karşı çalışmaya büyük yatırım yapmaktadır. Norveç daha yeni İsveç’in seks satın almayı yasaklayan yasasını örnek almıştır ve diğer ülkeler de bunu yapmak için düşünmekte-

dirler. Başka ülkelerin İsveç’i bir model olarak almasına seviniyorum”, diyor Nyamko Sabuni.

Hükümet, İsveç Enstitüsü’ne, İsveç’teki fuhuş ve cinsel amaçlı insan ticaretine karşı önleyici ve mücadele edici çalışmayı öğrenmek isteyen anahtar durumdaki yabancı aktörler için ziyaret programları düzenleme görevini de vermiştir. Enstitü’nün ayrıca yurt dışında, İsveç’teki çalışma konusunda perspektif ve arka plân bilgileri veren enformasyon ve tanıtım çalışmaları yapma görevi de bulunmaktadır.

Bilgi artışı

Geniş bilgi, fuhuşa karşı ve cinsel amaçlı insan ticaretiyle mücadelede, etkin önlemler oluşturma konusunda tayin edicidir. Bu alanda faaliyet gösteren kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşların yetkinliğini artırmak ve derinleştirmek için araştırma ve başka çalışmaların yapılması zorunludur. Nitel olduğu gibi nicel incelemelerin de yapılması gerekmektedir. Başka ülkelerin deneyimlerinden yararlanılması da önemlidir ve bunlar, uluslar arası işbirliğinde bir temel de oluşturabilirler.

“Hükümet, cinsel eğilimlerine bakılmaksızın, bütün insanların haklarının sözcüsü olacaktır. Homoseksüellerin, biseksüellerin ve cinsiyet değiştirenlerin durumu, cinsel hizmet satın alma ya da insan ticaretiyle ilgili tartışmalar da çok sık olarak unutulmaktadır. Bu gruptaki insanların ne türden korunma ve destek gereksindiklerini belirlemek için daha fazla bilgi edinmemiz gerekmektedir”, diyor Nyamko Sabuni.

Hükümetin Eylem Plânı yürürlüğe girdikten sonra plândaki bir çok maddeyle ilgili çalışmalar başlatıldı. Hükümetin yatırımları, fuhuşa ve cinsel amaçlı insan ticaretine ve onun arkasında yatan organize suçlara karşı çalışmayı daha da güçlendirmek açısından çok önemlidir.

DAHA FAZLA BİLGİ İÇİN

www.sweden.gov.se İsveç Hükümeti ve Daireleri (fuhuş ve insan ticaretiyle mücadele eylem plânına bakınız)

www.si.se/humantrafficking İsveç Enstitüsü ve insan ticaretine karşı çalışma

Lilja 4-ever filminden © Memphis film

Lukas Moodysson'un 2002 yılında rejisörlüğünü yaptığı drama filmi Lilja 4-ever, gerçek bir olaydan alınmadır. Litvanyalı bir kız, güney İsveç'teki Malmö'de bir köprüden araçların geçtiği bir yola atlayarak intihar etti. Bu olaydan önce ülkemizdeki seks satın alan erkekler tarafından istismar edilmişti. Sonunda kendini o kadar umutsuz ve güçsüz hissetti ki, 16 yaşındayken canına kıydı. Film, nele rin olduğunu -genç kızların nasıl bir hayat yaşamaya zorlandığını- sert ve korkutucu bir biçimde göstermektedir.

Seks satın alma ve insan ticareti, cinsellikle ve sevgiyle hiç ilgisi olmayan aşağılayıcı bir ticarettir. Buna karşılık, erkeklerin genel olarak kadınlar ve küçük kızlar üzerinde tuhaf ve iğrenç bir iktidar kurmaları sorunudur bu, ama erkeklerin bir kısım erkekler üzerinde, en çok da oğlan çocukları üzerinde uyguladıkları zorbalıktır da.

Sl.

ISBN 978-91-520-0965-6
9 789152 009956

Komşun, iş arkadaşın ya da geçen hafta bir partide konuştuğun birisi olabilir. Normal bir hayat yaşar gibi görünmekte -evli, çocukları ve iyi bir işi var-. Başka bir deyişle, sıradan bir adamdır o. Ancak cinsel hizmet satın almakta ve böylece cinsel istismar, fuhuş ve insan ticaretini desteklemektedir. Ve İsveç yasalarına göre suçludur.

Bu metin cinsel amaçlı insan ticareti ve fuhuş konusundaki İsveç görüşünü yansıtmaktadır. Buna göre, bu korkunç faaliyeti, cinsel hizmetlere yönelik talep ayakta tutmaktadır. İsveç bu perspektiften yola çıkarak, devlet kurumları ve örgütler arasındaki ortak çalışmalarını artırma yolunda önlemler alınması, kurbanların daha iyi himaye edilmesi ve kendi ülkelerine güvenli geri dönüşlerinin sağlanması gibi daha sert yasaları da içeren bir dizi önemli adımlar atmıştır.

